

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felfelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nemzeti feladatok.

Budapest, január 8.

(S.) Dehogy is haragszunk mi az *Emkére*. Dehogy is akarjuk bántani. Nem vagyunk mi oláhok. Magyar ember nem lehet ellensége ennek az egyesületnek, amelynek feladatainál szentebb célokat egy társadalmi szervezet sem vall a magáénak. Akik úgy értették az erdélyi magyarság sorsát illető felszólalásainkat, hogy az Emke ellen akarunk agitálni, azok nem értették meg őket. Nem agitálunk mi senki ellen, hanem az erdélyi magyarság megmentéséért emeltünk szót. Ez a szó hogyan irányulhat az Emke ellen, holott ugyanazt a célt kívánja szolgálni, amelynek szolgálatára született ez a mi legnagyobb kultúregyesületünk. Az Emke érdekében cselekszünk, mikor bizonyos dolgokat szóvá teszünk. Mert nincs más érdeke az Emkének, mint az, hogy hivatását mennél teljesebben töltse be. Ezt akarjuk mi. Az erdélyi magyarságnak az eloláhosodás ellen való megmentése egyik legnagyobb nemzeti feladat ma. Ennek a nemzeti feladatnak a teljesítésére sorakoznia kell az egész magyar társadalomnak és ennek a sorakozásnak az élén kell hogy álljon az erdélyrészi kultúregyesület. Hogy ez a társadalmi szervezkedés a helyes irányban haladjon, az a mi kívánságunk. Ezért akarunk újra meg újra reá mutatni az erdélyi kulturpolitika tévedéseire és mulasztásaira. Végre is meg kell beszélni ezeket a dolgokat nyíltan, teljes őszinteséggel.

Nem bántunk hát senkit, nem vádolunk senkit, hanem keressük a bajok kuforrását. És azt hisszük, hogy ezt legfőképp abban találhatjuk meg, hogy a nemzeti feladatok dolgában nincs meg a kellő munkafelosztás.

Vannak olyan feladatok, amelyeket az Emke végez az állam helyett, olyanok, amelyeket az állam végez az Emke helyett, s mert mindegyik a másik dolgával van elfoglalva, egyik sem végzi tökéletesen a magáét, s így vannak aztán olyan feladatok, amelyeket senki sem végez el. A kapkodás a legnagyobb baja a mi nemzeti munkálkodásunknak, s ez annál nagyobb baj, mivel rendszeresebb, öntudatosabb és okosabb a nemzetiségek, különösen az oláhság fenntartó és hódító munkája.

Csak egy-két dolgot emelünk ki ezúttal, olyat, amelyben egymással versenyezve mutatják ki tehetetlenségüket az állam és az Emke. Ott van a kiseddóvás dolga. Az Emke egyik védője azt vetette a szemünkre, hogy kicsinyeljük a kiseddóvók hivatását. Dehogy kicsinyeljük pedig; ellenkezőleg, igen nagyra tartjuk. De hát az történik ebben a dologban, aminek történnie kellene? És ugy történik, amint kellene? A kiseddóváról szóló törvény az egész országban hiányosan van végrehajtva, de sehol olyan nyomorúságosan, mint Erdélyben. Az összes nemzetiségi vagy vegyes ajku községeket be kellene hálózni kiseddóvívó intézetekkel keresztül-kasul az egész Erdélyben, azon kellene lenni, hogy minden oláh gyereket becsalogassunk a magyar kiseddóvókba. Így van-e ez? És tessék egy kicsit utána nézni, hogy azok a kiseddóvók, amelyek megvannak, ott vannak-e, ahol legnagyobb szükség van rájuk?

Ime, egy másik feladat, amelyet az Emke végez az állam helyett. Az Emke egy csomó papnak és tanítónak kiegészíti a fizetését, csupa igen csekély összegekkel. Ez afféle privát-kongrua, amelylyel se egy papon, se egy tanítón nincs segítve, de amely együtt-

vége elég csinos összeget von el az Emke egyéb, valóságos céljaitól. Mirevaló ez a haszontalan luxus, mikor a tanítók fizetését is, a nem katolikus papok kongruáját is az állam tartozik a törvényes minimumra kiegészíteni?

A rosszul csinált, félig csinált és fölöslegesen csinált dolgok mellett felemlítünk most egy olyan dolgot, amelyet sehogy sem csinálnak. Az erdélyi magyarság szervezése a közgazdasági téren, a magyarság vagyoni erejének gyarapítása volna egyik legfontosabb, vagy éppen legfontosabb feladata az Emkének. Konstatáljuk itt újra, hogy az Emke közgazdasági téren semmi számbavehető dolgot nem művelt eddig, ellenben az oláhság egyenesen bámulatos eredményeket ért el azokkal a gazdasági szervezetekkel, amelyeket okos, céltudatos program szerint, nagy energiával tudott létrehozni és működésben tartani. Így kerül lassanként oláh kézre az erdélyi földbirtok; így kerül oláh kézre az országrész ipari termelése. A magyar földműves, a magyar iparos pedig elmegy cselédnek, munkásnak, koldusnak — Romániába.

Látják az Emke urai, hogyan csinálják ezt a magyarság ellenségei, hiszen ott csinálják a szemük előtt. Az oláh pénzintézetek rendre vásárolják össze a szegényedő magyarság földjét és odaadják oláh földművesek kezébe. Nem csóditenek össze telepeket; a jó földnek akad gazdája magától; csak arra ügyelnek, hogy ez a gazda oláh legyen. És ezt azután segítik mindenképpen, hogy boldogulhasson. Az iparos pályára is tömegesen képezetik ki az oláh gyerekeket; aztán mikor a gyerek felszabadul, tovább segítik, hogy tovább tanulhasson, aztán, hogy önállóan nyithassa meg a műhelyét. De ezzel még nem elégednek meg. Gondoskodnak róla,

TÁRCA.

A baleset.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Michel Corday.

Automobil kocsijának teljes sebességével rohant Laronce festő a Páris felé vezető úton. Azoknak a ritka pillanatoknak egyikét élvezte, amikor az élet mosolygónak és kedvesnek látszik az ember előtt. Az ég tiszta volt, az út jó, a gépkocsi szépen engedelmeskedett a esavaroknak úgy, hogy a festő szinte gyerekes örömmel, nagy szeretettel nézte. Ezt a kedves játékszert, ezt az új gépkocsit első felesleges pénzén vette s ez volt első jelentkezési formája annak a divatnak, amely végre dicsőséget és aranyat hozott neki. De lelkét nem eszupán a tiszta ég, a jó út, az engedelmes motor vidította, hanem ott sugárzott szíve mélyén egy női alak képe is. Lucie Vergennes volt ennek a képek az eredetije. Véletlenül vitte utjába a sors. Egy közös ismerősükkel találkoztak először, aztán a tárlaton, majd megint egy látogatás alkalmával. Később már egy kicsit segítettek is a véletlennek s azon túl egymást érték az ártatlan rendezvóusok, telve új és új árnyalatokkal. Találkoztak sétatereken, muzeumokban, egészen addig a napig, amíg az asszony meg nem látogatta őt műtermében. Ennek utóvégre is be kellett következnie — — Szóval egy kis viszony volt az egész, a modern nagyvilági regény formulái szerint; semmi sem hiányzott belőle, még az öreg, gazdag és féltékeny férj sem.

Mindaddig valami szerencsés véletlen folytán Laronce ki tudta kerülni azt, hogy a férjjel megismerkedjék. Alig lépett egyszer egy este a színházban felesége mellett. De mindig ottano szegült annak a gondolatnak, amely egyszer

kisértette, hogy Vergennesék házi tűzhelyébe is behatoljon.

Maga is nagyon szerelmes volt s abban az édes tudatban élt, hogy őt is szereti az asszony, abban a tudatban, amely a szetető gyöngödséget büszkeséggel és hálával tetézi.

Amint egyre közelebb érkezett Párishoz, az ut mind menedékesebb lett. Laronce mind nagyobb gyorsasággal röpült, zökkenés nélkül haladt át a hídon s a ligetbe érkezett. Itt hirtelen észbe ötlött, hogy hátha találkozik Vergennesével. A hányzor csak egyedül volt valami sétán, vagy valamelyik színházban, ez a szerelmes ifjúhoz illő kívánság mindig elfogta: látni akarta az asszonyt s a pillanatbással nézett rá, amelyet csak ők ketten értenek meg.

De alapszabály vége az előérzetek nem mások, mint túlságig fokozott reménységek, amelyek a valóságban gyökereznek. Vergennesé gyakran kereste fel a délutáni órákban a ligetet. Laronce ezt jól tudta. Azonkívül meg is mondta Vergennesének, hogy ma rándul ki először gépkocsin. Szóval nagyon logikus véletlen volt az, amelynek következtében a festő a liget egy széles útján egyszerre csak meglátta Vergennesének kocsiját. Az asszony férjével együtt ült a kocsiban, amely lépésben haladt feléje.

Az asszony azonnal meglátta Laronceot, aki a hid felől jött feléjük. Épp úgy, mint a festő, ő is unalmasnak s lassúnak találta az időt, amikor nem voltak együtt; mint az, úgy ő is az unalmat egy találkozás reményében igyekezett megsalni. Így történt, hogy ezen a szép őszi tájékon a gyepen, az aranyozott levelű fákon egyebet sem látott, mint azt a kis fekete pontot, amely feléje közeledett s amelyben benn volt az ő minden öröme, minden gyönyörűsége, élete minden tartalma.

Hogy férje mellett ült, tetszett neki az a perverz öröm, hogy csak ő ismeri a gépkocsin ülő embert, hogy csak ő látja meg arcán az első

kocsizás örömet s hogy csak ő tapsol titkon nagy ügyességének.

Laronce még mindig a régi sebességgel rohant előre és Vergennesék kocsiját kikerülve, nagy félkört írt le.

Az asszony megremegett, amint látta a festő arcán a gépek parancsoló férfi büszkeségét s azt a kis haragot, amelyet a férj jelenléte okozott. Húsz és harag sarkanyuzta a festőt, ez bírhatta rá a vakmerő rohanásra.

Hirtelen azonban az asszony összeszorította fogát s a félelem kiáltását fojtotta el. A mérész félkörben egyszerre csak kizuhant a festő a kocsiból s mint a tó színére dobott lapos kavics, kétszer-háromszor a földhöz vágódott, durva eséssel véresre sértve fejét. A járókelők összeszaladtak s fekete sövényűn vetették körül azt a formátlan tömeget, amelyből a levegőben még mindig kerék állott ki, ahol füstölt a gép a mozdulatlanul fekvő födétlen fejű véres ember.

Vergennesé mozdulatlan maradt. Eleinte le akart szállani megállított kocsijáról, hogy Laroncehoz siessen... De ez lehetetlen volt. Mit gondolt volna férje, aki szinte közönyös kíváncsisággal vetett egy pillantást a csoportosulás felé? A többi asszonyok sem szálltak le kocsijukról, alig hogy éppen megálltak a torlóadás miatt.

Aztán elképzelte, hogy mi történnék, ha leszállana a kocsiról. Oly közel a festőhöz nem tudná megőrizni közönyösségét, nem tudna úgy állani ott, mint a többiek. Gazdag ruházata magára vonná a közfigyelmet s kötelezné bizonyos előkelőségre. És ha félje hajolna, hogy ápolja, nem szólná-e el magát a festő abban a nagy zavarban, nem mondana-e neki édes szavakat, amikor látja, hogy épp e szerencsétlen pillanatban közeledik feléje.

Nem. A kocsiban kell maradnia, mint mindig a többi asszonyoknak, majdnem közbűös férje mellett. Ah, ilyen rossz, ilyen igazságtalan, ilyen rosszul kigondolt ez a világ! Nem

hogy az oláh iparosnak végje is legyen; a pap a szászokról prédikálva, hogy minden oláh embernek lelkiismeretbeli kötelessége az oláh mesterembertől dolgoztatni, tőle vásárolni. Támogatják a maguk fajtáját pénzzel, szóval, cselekedettel.

Azt mondják erre, hogy a bankok kötelessége megmenteni a magyar földet, kifejleszteni a magyarság gazdasági erejét. Ez először is nem egészen igaz. Az Emkének benne van az alapszabályaiban, hogy közgazdasági téren is előmozdítja a magyar nemzeti érdekeket. Ezen a téren, egészen a legutóbbi időkig, mindössze annyi történt, hogy az Emkének tiszteletreméltó választmányá odaadta a cégét egy gyufagyár reklámjának — öt százaléknyi haszonrészért. A legutóbbi hetekben rászánta magát a választmány arra, hogy résztvevő az országra szólóan megindult iparpártolási mozgalomban. Ez helyes. De mit gondol a választmány, ki van ezzel mérve mindaz, amit a magyarságért közgazdasági téren megtenni köteles? Megmenekül a lelkiismeretbe vágó mulasztások vádja alól, ha a nagy pénzügyi intézeteket vádolja? Bármilyen jogosan éri is a vád azokat a budapesti bankokat, amelyek sok millióra menő reeszkompittal vannak érdekelve az Albinánál, ez csak azt jelenti, hogy ezek a bankok bűnösök, nagy bűnösök, mert tudva hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar földet lassanként kisajátítsa az erdélyi oláhság. Ezeknek a bankoknak a bűnét hiába hanyagtorgatják. Ha volna hazafias lelkiismeretük, rég megdobbant volna, látva azt a pusztulást, amely az ő pénzerejükkel végbemegy a nemzeti vagyonban és visszariadtak volna attól, hogy magyar pénzzel támogassák a haza ellenségeinek kárhöztes munkáját. Ne bántuk hát ezt a lelkiismeretet, amely nincs. Ellenben szólunk az Emke vezetőinek a lelkiismeretéhez: miért nem alapítanak ők pénzügyi intézeteket, amelyek ellensúlyoznák az oláh bankok hódítását? Ha nincsenek a legelőbb pénzük, hozzák össze a kellő tőkét agitációval, rábeszéléssel, izgatással. Hiszen ékesszólásuk, lelkesedésük, szellemi és erkölcsi erejük van hozzá bőven. Csinálják meg egyszer már a magyar Albinát.

röpkülhet a drága sebesült segítségére, meg sem mozdulhat, még csak nem is szólhat! Ösztöne, a természet azt kiáltotta lelkében, hogy rohanjon hozzá, s adja oda neki a maga életét... De a szokások, az erkölcsök, az intézmények, mindezek az átkozott teljelmények ellene sorakoztak s visszatartották. Ökleiket fenyegetve mutattak feléje, ajkaira tették kezüket, hogy megakadályozzák abban a beszédben, ami a lelke mélyén fakadt: — Drágám, kedvesem, nagyon megütötted magad?

Nem vehette ki saját kezével a kavicsokat a sebből s nem bántathott anyai szeretettel avval az erőltetett testtel, avval a törékeny léttel...

Ott maradt a kocsiban s arra igyekezett, hogy még csak keze görcsös összeszorításával sem árulja el aggodalmát. Sőt még egy pillanatra lélekzetét is visszatartotta, mert érezte, hogy teljesen elhalványodott.

Egyrészt szerette volna tudni, hogy súlyos-e a baj, másrészt azonban látta a lehetetlenségét annak, hogy arról maga győződjék meg. Figyelt, hogy talán néhány szó elhat a füléig. Semmit sem hallott.

Csoda történt. Vannak a férfiak életében ilyen csodák, amikor a sok ismeretlen ember előtt természetfeletti erővel is feltámadnak a sebesültek. Laronec felkelt. Megfeleldözve véres arcáról s rejtett sebeitől, ösztönyszerűleg belekapaszkodott a gépkocsiba, kerekeire állította és láztól reszkető hangon felelt a részvét kérdéseire: — Köszönöm, semmi bajom.

Kocsijába szállt s általános feltűnés közepette elszárgult.

Vergessenő hátrahagyta a kocsijában. Az igen korrekt kocsis gyengéd ostorlegyintést adott a lovagnak. Az asszony kissé izgatott volt, ideges, mint azok az anyák, akik a veszélyből kimenekült gyermeküket egy kicsit megpirongatják; talán hasznót is akart buzni ebből a körülményből, hogy egy és mindenkorra megszabaduljon ura gyanujától, hogy saját magán aratott győzelmet egy kis haszonnal koronázza. Halkan mondta: — Valami bolond!...

Ime, néhány újabb strófa ahhoz, amit már elmondunk az erdélyi magyarság sorsáról. Majd folytatjuk még.

BELFÖLD.

Kautz Gyula a királynál. Bécsből telegrafálják, hogy a király a mai általános kihallgatás során Kautz Gyulát, az osztrák-magyar bank kormányzóját is fogadta. A kormányzó kihallgatását kapcsolatba hozzák azzal a lapunkban már jelzett szándékával, hogy állásától megváljék.

Láng Lajos a helyzetről. Röviden ismertettük már azt a beszámoló beszédet, amelyet Láng Lajos tegnap Nagyban tartott. Az érdekes nyilatkozat lojális hangon méltatja az új kormány tevékenységét s őszinte rokonszenvvel emlékezik meg a többségnek a nemzeti párt belépése által történt meggyarapodásáról. A kiváló politikus fejtegetéseinek bővebb ismertetését a következőkben adjuk:

Az elmúlt év lezárásával a szabadelvűpárt nagy átalakulásából kikerült kormány elégtelen mutathat arra a nagy eredményre, hogy a gazdasági kiegyezést Ausztriával a viszonyosság alapján az egész vonalon befejezésre juttatta, dacára a számtalan nehézségeknek, melyek a magában sem könnyű feladat fölött nyomasztak, és dacára azon fáradságtalan bajlásoknak, melyek e nagy munka hajóörésését minduntalan és minden képzelhető alakban híresztelték. A másik eléggé nem becsülhető nagy eredmény az, hogy a kvóta ügyét sikerült éppen a kormány büles és tapintatos közreműködése mellett, magukban az arra első sorban hivatott testületekben, a két kvóta-deputációban egyezség útján megoldani. A kvóta-tárgyalásról szólva, a legnagyobb elismeréssel emlékszik meg a szónok a volt nemzeti párt vezéreinek ebben a kérdésben tanúsított magatartásáról. A szabadelvű párt megerősödését bemutatva, kijelentette, hogy a legvértettebb bizalmatlansággal kell fogadni minden olyan bírt, mely arról beszél, hogy a szabadelvű pártban vannak elemek, melyek azt cserben akarják hagyni, vagy olyanok, melyek másokat abból kizárítani törekednének. Aki a lefolyt eseményekre visszagondol, nem kételkedhetik az iránt, hogy van a politikában is egy nagy erkölcsi igazságszolgáltatás, amely bizonynyal arra nehezdedik a maga saját kezével, aki ezt a válságot felülé. És ez nagyon jól van így. Mert remélhető, sőt egyenesen óhajtható, hogy a béke beközönsön végre a szomszéd Ausztriában is. És ha valaki kételkednek az ottani ellentétek kiegyenlítésében, úgy gondoljon vissza arra, hogy milyen kevesen remélték ma egy éve nálunk a parlamenti béke helyreállítását. Pedig a béke létrejött s a feszültség megszűnése nálunk már most sem maradt minden hatás nélkül Ausztriára. De ha a kiegyenlítés még sem következne be, vagy legalább hosszú időre elmaradna s a válság újult erővel törne ki, úgy, hogy közjogi alaptörvényünk a maga teljességében nem lenne végrehajtható; akkor lesz igazán áldásossá a közjogi alapon egyesült új szabadelvű pártnak rendíthetetlen egysége, mert ha a közjogi alapon bármi kis változást kellene tennünk, azt sikeresen csak ez a nagy párt hajthatja végre. Magyar népünk csak akkor fogja igazán megnyugodni, ha a változás elfogadásánál egyesülve látja mindazokat, akik a közjogi alap védelmében a képviselőház bármely oldalán tekintélyre és bizalomra tettek szert. Nem kell azonban hinni, hogy a kiegyezést a maga teljességében a parlament egyesül létrehozhatja. Hason az a mindnyájunkat az a tudat, hogy e részben a kormány csak úgy alkothat üdvöset, ha egy hatalmas és megállapodott nemzeti közvéleményre támaszkodhatik. És ennek a közvéleménynek megteremtésével sietnünk kell, mert e téren a régi jelszavakkal nem boldogulhatunk. Szomszédaink egész csendben megváltoztatták eddig elfoglalt állásukat és ezzel szemben nekünk is meg kell változtatnunk védekezésünk módját, ha azt nem akarjuk, hogy az új egyezségnek érdekeinket feláldozzuk, vagy az egyáltalán létre ne jöhessen. Rámutat, mennyire megváltoztak a viszonyok a vám- és kereskedelmi szövetség első létrejötté óta. Mezőgazdaságunk folyton nagyobb versenyrel kénytelen megküzdni s az osztrák ipar nemcsak fejlődött, hanem különösen az utolsó egy-két évben igen kedvező helyzetbe is jutott, egyszerűen annak következtében, hogy Németország kivitele messze távol országok felé is nagy lendületet vett és így az osztrák iparnak magán a közös vámterületen kisebb versenyt támaszt. Ez a legerősebb versenytársától jó részt megszabadított és különben is megerősödött osztrák ipar ma nem arra törekszik főleg,

hogy az ipari vámkok emeltesse, hanem arra, hogy az ipari termelés szempontjából szükséges nyers anyagok vámjá leszállítassék és ami még ennél is károsabb lehet reánk nézve, egyes ipari nyersanyagok, mint különösen a fa exportja vámkok által megnehezíttessék. Más szóval, amíg eddig főleg fogyasztásunkat drágította meg a közös vámterület, az újabb kívánások szerint termelésünk lenne megterhelve. A magyar közvélemény, amely a maga többségében őszinte híve a közös vámterületnek, idejekorán tájékozassa magát az osztrák ipar kívánásairól és azokkal szemben pontról-pontra fontolja és vizsgálja meg, mi a magyar gazdaságnak érdeke, mert a hatalmasabb osztrák iparnak még kedvezőbb helyzetbe hozatala esetleg végzetes lehet iparunk egyes fejlődő ágaira is.

Az új váci püspök. A *Neues Wiener Tagblatt* arról értesül, hogy *Bielopoczky* apostoli tábori püspököt a király legközelebb kinevezi váci püspökké.

A szentesi választás. Szentesről táviratozzák: Nagyon erős küzdelem készül Szentesen Dienes Márton, a Kossuth-párt jelöltje és a helyi Sima-párt jelöltje között. Kossuth Ferenc megjelenése nagy fordulatot idézett elő, Dienes pozíciója napról-napra erősbödik, Pázmány alig számíthat kétszáz szavazatra. Szentes tisztességes elemei Sima ellen tömörülnek, aki most utcai elemekkel akarja terrorizálni a Dienes-pártiakat. A Kossuth-pártból több képviselőt várnak Szentesre.

Kossuth Ferenc tegnap beszédében meleg szavakkal aposztrofálta Szentes város polgárságát, majd célzással a függetlenségi elveket valló két pártban legutóbbi nyílt szakadásra, így folytatta:

Azon egy üldözött, amelynek nagytehetségű vezére Ugron Gábor belemert a delegációba, amit Ugron megtett már egyszer, de később ismét letért erről az útról, most azonban ismét visszatért oda. A mi pártunk a delegációt egy leplezett central-parlamentnek (közös birodalmi gyűlésnek) tekintti, amelynek magyar tagjai, nem igaz, hogy az országgyűlés bizottságát képezik, mert olyan jogaik vannak, amelyekkel a magyar országgyűlés nem bír, a megbízottnak pedig több joga nem lehet, mint a megbízottnak. (Zajos helyeslés.) A függetlenségi párt, soha, harminckét év óta, nem vett részt ebben a közügyes gyűlekezeten, mert jelenlétével nem akarta annak helyes voltát szentesíteni, annál kevésbé, mert az osztrák és magyar delegációk, ha nézetek eltérők, együtt szavaznak és ezzel világosan rá van nyomva a közös parlament bélyege a delegációs intézményre. (Zajos helyeslés.) A függetlenségi párt pedig el nem ismerheti az osztrák jogát, együtt szavazni velünk oly ügyekben, melyek minket érdekelnek. (Zajos helyeslés.)

Most, amikor a Bánffy-kormány alig múlt erőszakoskodásai után nagyon is szükség van a függetlenségi elvű erőt várát megőrizni, — akkor a lehető leghatározottabb perre volt, megbolygatni a függetlenségi párt hagyományos álláspontját, még akkor is, ha ez az álláspont helytelen lett volna, pedig helyes volt. (Zajos éljenzés.) Én tisztelem az ellenvéleményeket, de óva intem a függetlenségi polgárokat, hogy gondolják meg azt, hogy a függetlenségi párt egyetlen ereje, elvei ennek megkövesedett szilárdasága (Lelkes éljenzés.) Ha ebből, egy vagy más ok miatt engednénk akármin, összeomlanék, rövid idő alatt, egész erkölcsi erőnk. (Zajos éljenzés.)

Az a párt töredék, melyhez Pázmány tartozik most, inkább mint valaha rálepett a fokozatos fejlődés terére, ami szinte ellene van a függetlenségi párt egész hagyományának. (Zajos helyeslés.) Igaz, hogy nem lehet mindent egyszerre létrehozni, de mindent kell egyszerre és együtt követelni. Nagyon messze vagyunk még attól, hogy mint kormányképes párt, a kormány széket elfoglalhassuk és a telet gondolkozunk, hogy mit lehet és mit tanácsosabb előbb megvalósítani. Ennek a kedvéért, ami még csak a távoli jövő zenéje, elveink egészét megbontani, és szétmarcangolni saját kezünkkel azt a hagyományos egészét, amely 32 évig pártunk talaját képezte, szerintem egy elhibázott lépés. (Zajos helyeslés.) Ezzel nem akarom szólnak jó szándékat gyanúsítani, akik másképp gondolkodnak, csak azt jelzem, hogy ez nem a mi pártunk iránya. (Zajos éljenzés.)

Azon kis töredéknek, melyhez Pázmány tartozik, eltérő irányzata a legutóbb lefolyt kvóta-harc alatt is világosan kitűnt. (Igaz! Úgy van!)

Nem akarom figyelmeztetnem továbbra igénybe venni. (Zajos felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) csak még azt mondom, hogy Sima Ferenc nem képvisel semmi pártot az országban s az ő jelöltje személyes jelölt. A függetlenségi párt ereje pedig nem gyarapszik, hanem csökken, ha személyes pártokra szakad. (Zajos éljenzés.)

A függetlenségi párt elveit nem fejtegetem; ezen város polgársága mind függetlenségi, ismeri tehát az elveket, amelyeket egyébiránt a három szó is kifejez: független magyar állam. Legyen független hadügy, külügy, vám és kereskedelmi ügy. (Zajos éljenzés.) A hadügy képviseli a nemzeti erőt. (Zajos éljenzés.) A külügy a nemzeti államiaságot a polgárosodott nemzetek társaságában. (Zajos helyeslés.) A vám és kereskedelmi ügy pedig képviseli a magyar nép jólétét és anyagi boldogulását. (Hosszas éljenzés.) Ezekért tűzdünk mi, ezeket az elveket hangzóztatjuk mi, s ezekből egyet sem engedünk. ezellen-

győről sem mondunk le, egyelőnlegvet sem helyesnek tartjuk a másik kedvéért. (Zajos éljenzés.) Póldául nem tűzzük ki első sorban az önálló vámpótlókat, bár mi küzdöttünk ezért legislegelső sorban, mióta itthon vagyok (Lelkes éljenzés.) és ma nem vagy ötven népgyűlésen vettem részt a miatt, és két obstrukciót vezettem e miatt az országgyűlésen (Zajos éljenzés.), holott egyetlen egy más párt vagy pártfőnök sem tette ezt. (Igaz! Ugy van!)

Amit elmondtam, abban Dienes Márton egyetlen: (Zajos éljenzés.) az ő jelleme szempontjából, ismételve lovagiaságáról, (Zajos éljenzés.) s amilyen teljes szempontjából jelleme, épp oly szempontjából fog maradni az a zászló, amelyet önök, reményilem, az ő fiatal és erős kezeire fognak bízni. (Ejjen Dienes Márton, Szentest jövedő képviselője. Meg-megújuló, percekig tartó éljenzés és zajos felkiáltások: Ejjen Dienes Márton!)

Tadni Andor főispán ma este hazaérkezett és a szabadságon ejtett tegnapi sérelemért az alkapitányt állásától felfüggesztette, a főkapitány ellen pedig fegyelmi eljárást indított.

Pestmegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt kezdte meg *éremgyűlési közgyűlést* Beniczky Ferenc főispán elnöklése mellett. Az alispán részletes jelentése után tárgyalta a közgyűlés Szolnok-Doboka vármegye ismeretes átiratát, amelyben arra hívja föl a törvényhatóságokat, hogy törekedjék a vármegye arra, hogy olyan képviselőket válasszanak, akik a körületbe valók, akik ott élnek. A körirathoz először Gulner Gyula szólt. A legnagyobb mértékben eljött az a mandátumbajhazást, amely az utóbbi időben mutatkozott. Undorító hatást tett, ugymond, amidőn azt láttuk, hogy egy-egy ember csak a zsebére ütött, ha képviselő akart lenni valahol, a nélkül, hogy azt a vidéket legkevésbé ismerte volna. Ez, a legtöbb esetben, csak spekuláció volt arra, hogy a képviselői állás önző célokra kihasználhassék. A körirat azonban, ugymond Gulner, túllát a célon, mert nem szabad — még látszat szerint sem — a választás szabadságát korlátozni. Kéri tehát annak a kimondását, hogy Pestmegye helyesleg veszi ugyan tudomásul Szolnok-Doboka vármegye köriratát, de annak a kijelentésével, hogy ez a megállapodás országos érdemű férfiakra nem vonatkozik, egyébként pedig Pestmegye közgyűlése is azt tartja kívánatosnak, hogy lehetőleg olyan férfiakat válasszanak meg, akiknek szívük, lelkük s összes törekvések össze van forrva a választókerülettel.

Vásárhelyi Géza és gróf Szpáry István annak az aggodalomnak adnak kifejezést, hogy a szolnok-dobokamegyei köriratban foglaltak elfogadása esetén, a nemzetiségi területeken veszélyes irányzatok kaphatnának lábra.

Báró Frónay Dezső sem a helyi érdekek tulságos ápolását nem tartaná helyesnek, sem pedig azt, hogy a központ: az ország fővárosa abszorbeáljon minden érdeket, s így csatlakozik Gulner Gyula főfogásához. A mi a nemzetiségekről fölhozottakat illeti, hál' Istennek, ugymond, ma még a nemzetiségeket is magyaroknak tarthatjuk s így semmi veszély sincs abban, ha a választás szabadsága minden tekintetben megóvva marad. Egyébként, azt hiszi, hogy a praxisban nem nagy jelentősége lehetne a köriratban foglaltaknak.

A közgyűlés aztán kimondotta, hogy a köriratot helyesleg veszi tudomásul.

A güdülői Erzsébet királyné-szoborra megszavazott a közgyűlés ezer koronát. Kisebb jelentőségű ügyek elintézése után, a közgyűlés véget ért.

A magyar delegáció.

Bécs, január 8.

Ma két albizottság ülésezett. A pénzügyi albizottság letárgyalta és vita nélkül elfogadta a közös pénzügyminiszterium költségvetését, amelynek a plénumban való képviselőivel Szerb György előadót bízta meg; a külügyi albizottság pedig rövid idővel később meghallgatta Falk Miksa nagyszabású jelentését, mely a külpolitikai kérdések egész területét fölkarolja.

A két albizottság üléseiről tudósításaink itt következnek.

A pénzügyi albizottságból.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor *Harkányi Frigyes* báró elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről *Krieghammer* báró közös hadügyminiszter, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, továbbá *Szentgyörgyi* osztályfőnök, *Urban* Örnagy, a hadügyminiszter hadsegédje, *Pongrácz* Frigyes báró, udvari tanácsos, *Tallán* báró osztálytanácsos és *Szűcs* Tibor gróf miniszteri fogalmazó; a magyar kormány részéről *Szél* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter.

Szerb György előadó behatóan ismerteti a közös pénzügyminiszterium 1900. évi költségvetését, melynek rendes szükséglete 4,266,512 koronát tesz, amelyvel szemben 81,111 korona fedezet áll, úgy, hogy fedezetlen marad 4,185,401 korona. A rendkívüli szükséglet 19,200 korona. Ismerteti továbbá a közös pénzügyminiszterium kezelése alatt álló négy alapot, nevezetesen a katonai-helyettesi alapot, az általános kórház-alapot, az állat-egyetlenítési alapot és az általános rokkant-alapot. Ajánlja a költségvetést elfogadásra s kéri az alapokról szóló jelentés tudomásul vételét. Mire a határvám-előirányzatot ismerteti, amelyben mint határvám-jövedéki többlet 121,950,089 korona van előirányozva. A határvám-előirányzatot ajánlja elfogadásra.

Az albizottság az 1899. évi november végéig befolyt vámbevételekről szóló kimutatókat bekívánta. A kimutatók 52,377,902 forint 50 kr, azaz 104,755,805 korona vámbevételét tüntetnek ki.

Az albizottság a pénzügyminiszterium költségvetését elfogadta, az alapokra vonatkozó előterjesztést tudomásul vette és a határvám-előirányzatot 14,950,089 koronában állapította meg.

Ezután következett a közös legfőbb számvevőszék 1900. évi költségvetésének tárgyalása. Szerb György előadó ismerteti a költségvetést, amely szerint az összes szükséglet 311,182 koronát, a fedezet pedig 12,722 koronát tesz ki.

Az albizottság a költségvetést elfogadta, mire az ülés véget ért. Nyomban hitelesítette is a bizottság a jelentéseket s a plénumban való képviselőitükkel Szerb György előadót bízta meg.

A külügyi albizottságból.

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor *Tisza* Kálmán elnöklésével ülést tartott. Ott voltak ugyanazok, akik a pénzügyi albizottságnak jelentek meg s ezeken kívül gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter.

Az elnök az ülést megnyitván, *Falk* Miksa előadó bemutatta a plénium elé terjesztendő jelentését.

(Falk Miksa jelentése.)

Másfél év óta, mondja a jelentés, az általános politikai helyzet határozottan javult és úgy látszik, véglegesen szétbomlott még az a néhány felhő is, amely 1898. nyarán a nemzetközi politikai színházra még megvult. A király jelenlegi megnyitói beszédében nemcsak minden fűntartás nélkül konstata a hatalmak közt levő barátságos viszonyt, hanem azt a biztos reményt is kifejezte, hogy Európában a békét zavartalanul fogják fűntartani. A külügyminiszter pedig részletes fölvilágosítással meggyőzte a külügyi albizottságot a béke fűntartására irányított eme remények jogosultságáról. Főbiztosítékul szolgál az a hármasszövetség, amely két évtized óta az osztrák-magyar monarchia külpolitikájának alapja s amely nemcsak az egymásután következő delegációk részéről talált mindenkor a legmelegebb rokonzásra, hanem bátran mondhatni, hogy a magyar nemzet tulajdoni többségének érdekeiben is erős gyökeret vert. Minden lefolyt év újból bizonyította, hogy a hármasszövetség gazdasági céljainak a béke biztosításának csakugyan megfelelő. A három hatalmasság mint egyrangú és egyenjogú fél benső egyetértését nem zavarhatja és ezennel sem zavarhatja meg, ha egyikük vagy másikkal politikája a szövetséges viszony keretén kívül eső kérdésekben is lényes sikert arat. Ez nemcsak, hogy sehol nem költöztet föl az alárendeltség érzetét, hanem ellenkezőleg a hármasszövetség legerősebb oldalát tünteti föl, tudhatják, hogy nem szorítja meg az abban résztvevők önállóságát, hanem mindgyüknek teljes szabadságot enged a maga érdekei ápolására és megvédésére.

Mutatja ezt legjobban az a benső viszony, amely néhány év óta monarchiánk és Oroszország közt van. Azok a hatalmak, melyek velünk együtt a hármasszövetséget alakították, csak követve vannak érdekelve a Kelet ügyei körül, holott ezeknek reánk és Oroszországra közvetlen befolyasuk van. A hármasszövetségtől méltányosan nem lehet ki kívánni, hogy mint ilyen a maga egészében Keleten teljes sulyát vesse a mérlegbe az osztrák-magyar monarchia érdekeinek megóvása céljából, de a szövetség létevése abban sem gátolhatott minket, hogy az utolsó két év alatt a delegációkban ismételtén kifejtett elvi alapokon Oroszországgal kezelt fagunk, aminek már is az az üdvös következménye volt, hogy a kisebb leletti államokban újabb időben a legesekélyebb mértékre szállottak alá azok az üzemek, amelyek sikerre csak akkor számíthatnak, ha Ausztri-Magyarország és Oroszország egymással ellentétes állást foglal el és azoknak egyike vagy másika a státuszkvó fűntartására irányított törekvéseket támogatni nem kész. A jelenlegi külügyminiszter ez érdem, hogy ezt a szövetséget létre hozta és így jogosan hivatkozik e szövetség eredményére. De nem kevésbé jogosultnak tartja a külügyi albizottság azokat a komoly intéseket, amelyeket a külügyminiszter Törökországhoz, illetőleg annak kormányához intézett. Az Ausztri-Magyarország és Oroszország között fűntálló benső egyetértés megátalálta ugyan a török tartományokban uralkodó elégedetlenségnek forradalmi alakban való kitörését, de nem harithatja el ennek az elégedetlenségnek okait, ami egyes-egyedül a török kormányt lehet hivatása. A magyar külügyi albizottság és bizonyosan az egész magyar delegáció oszja azokat a meleg baráti érzelmeiket, amelyeket a külügyminiszter Törökország irányában kifejezett és meg van győződve, hogy ezek a nyilatkozatok az egész magyar nemzet sorában élénk visszhangra fognak találni, de viszont osztyuk a külügyminiszternek abbéli varakozását is, hogy intó szava Törökország irányadó köreiben a mezer-

demlett méltánylást fogja találni. Örvedetes javulást mutatnak azok a viszonyok is, amelyek monarchiánk és annak tőszomszédja, nevezetesen Szerbia és Románia közt fennállanak. A külügyi albizottság föltétlenül helyesli, hogy a külügyi kormányunk a legnagyobb gondossággal kerülje mindazt, ami akár csak távolról is hasonlítana a szövetségi államok belügyeibe való beavatkozáshoz, ami azonban egyáltalában nem zárja ki, hogy éber figyelemmel kísérve az ez államokban történőndöktől, részünkről energikusan tiltakozó az emeltessek abban a pillanatban, midőn valahol oly mozgalmak észlelhetők, amelyek alkalmasak monarchiánk belügyeire visszahatni és nevezetesen a magyar államiség eszméjével szemben ellentétes állást elfoglalni.

A jelentés igen helyesli, hogy külügyi kormányunk a dél-afrikai eseményekkel szemben a leg-szorosabb semlegességet tartja fűnt és hogy szives viszonyt tart fűnt monarchiánk és Franciaország közt. Mezőmélkezik ezután a jelentés a házi békekonzferenciáról, amely közvetlenül gyakorlati eredményt nem szűlt ugyan, de ismét együtt látta működőni a hatalmakat annak a magasatos célnak a megközelítésére, hogy habár nem valósítható is meg az örök béke eszméje és a háború lehetősége még jó sokáig nem lesz kizártnak tekintendő, használtassék föl minden eszköz, amely az ultima ración alkalmazását talán mégis elkerülhetővé tehetné.

A külügyminiszter előadásának utolsó részében, így írja a jelentés, még két kérdést érintett, amelyek zorosán véve nem tartoznak az általános nemzetközi politika keretébe, hanem inkább közgazdasági természetűek. A miniszter már 1897-ben és 1898-ban foglalkozott a monarchia tengerentúli kereskedésének és e kereskedés föltételeinek kérdésével. A külügyi albizottság ma is ahhoz az állásponthoz ragaszkodik, amelyet elődjei a jelzett két évben elfoglaltak. Valószínű, hogy e tekintetben jó hosszú ideig nem fog beállni oly változás, amely a külügyminiszter szándékainak valóítását lehetőnek fogná feltüntetni. Ami a másik kérdést: a kivándorlást illeti, szomorú ugyan, de a valóságban teljesen megfelel a kép, melyet a miniszter e tárgyról nyújtott. A külügyi albizottság nem tartja a maga hivatásának, hogy e kérdéssel ezáltal tüzetesebben foglalkozzék, hanem igen örvedetes tudomásul vette a miniszternek az alkalommal tett nyilatkozatát, hogy a konzulások átalakítását különös gondoskodásának tárgyává szándékozik tenni, amely reformnál a törekvés remélhetőleg oda irányul, hogy konzuli hivatalainknál és általában a monarchia külképviseleténél, a monarchia dualisztikus jellege és így az osztrák mellett a magyar jelleg is, az eddignél megfelelőbb és határozottabb kifejezést fog találni.

A külügyi albizottság azt az indítványt terjeszti az országos bizottság elé, mondja ki, hogy: a magyar országos bizottság a külügyminiszter politikáját föltétlenül helyesli, külügyeinknek éppen olyan ügyes, mint méltóságos és sikeres vezetéséről a legmelegebb elismerést fejezi ki és a külügyminiszteriumnak 1900. évi költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapján elfogadja.

A külügyi albizottság ezt a jelentést elfogadta, hitelesítette és a plénumban való előterjesztésével *Falk* Miksa előadót bízta meg, mire az ülés véget ért.

(A zárszámadások.)

A magyar delegáció zárszámadási albizottsága ma délután 4 órakor gróf *Keglevich* István elnökletével ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről *Goluchowski* Agenor és *Kállay* miniszterek, *Plener* közös főszámszék elnök, *Spaun* tengernagy a tengerészeti osztály főnöke és bejelentett képviselői. A magyar kormány részéről *Szél* miniszterelnök és *Lukács* pénzügyminiszter. Elnök az ülést megnyitván, *Miklós* Ödön előadó általánosságban ismerteti az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1897. évi zárszámadásait. A hitellevonások figyelembevételével 1897-re engedélyezett összes netto-szükséglet kitett 122,909,797 frt 64 kr, amelyvel szemben az első két év jövedéki felesleg levonása után a kiadások végösszege 109,018,350 frtot tesz ki, a tényleges kiadás tehát 13,891,448 frt 8 kr. kisebb az előirányzatnál.

A tárgyalás további folyamán báró *Krieghammer* hadügyminiszter a hadsereg rendkívüli szükségletében engedélyezett oly hiteleknek meghosszabbítását kérte, amelyek végösszegükben 745,892 frtot tesznek ki és amelyek már tulajdonképpen hitelfeleslegek. A bizottság hosszas tárgyalás után az előadónak határozati javaslatot fogadott el, amely szerint sem a költségvetési, sem a zárszámadási jog szempontjából az ilyen hitelmeghosszabbítások nem helyesek, föltétlenül kerülendők és precedenst a jövőre nézve semmiképp sem képezhetnek. Tekintettel azonban arra, hogy itt a bizottság által már két éven át engedélyezett hiteleknek további kiterjesztéséről, illetve felhasználásáról van csak szó, kivételesen a jelen helyzetet szem előtt tartva, ezen hitelmeghosszabbítás az 1898-iki zárszámadásig a hadügyminiszternek megadatni javasolja, *Mohay* Sándor a zárszámadás föltételénél előforduló talkiadásokra hívja föl a bizottság és a hadügyminiszter figyelmét. Báró *Krieghammer* hadügyminiszter megadja erre vonatkozólag a felvilágosítást és hivatkozik arra, hogy ilyen túllépéseknek a jövőbeni elkerülése céljából 1898-ban és 1899-ben az illető tételek lényegesen magasabban prelimitálta, úgy, hogy a túllépés szükségese elkerülhassék. A bizottság a felmentést megadta.

Az osztrák delegáció.

Bécs, január 8.

Az osztrák delegáció külségvetési bizottsága vita nélkül elfogadta Dumba előadónak a külügyi költségvetésre vonatkozó jelentését, amely parafrázisa gróf Goluchowski expozíciójának. A bizottság ezután elfogadta a közös pénzügyminiszterium és a közös fűszámszék előirányzatát és megkezdte a tengerészeti költségvetés tárgyalását.

Dr. Russ előadó a haditengerészet fejlődésével és pótléptékeivel foglalkozik és részletesen megvilágítja az osztrák-magyar haditengerészetnek a kereskedelmi célok tekintetében eddig kifejtett tevékenységét. Az előadó nézte szert a haditengerészet részéről hajóépítkezésekre kért hitelek megokoltak és az összes tétel elfogadását ajánlja. Beszéltek még *Rizzi, Ferjanic, Wolfhard* és azután *Spain* tengerészeti parancsnok.

Spain báró tengerészeti parancsnok köszöni a haditengerészet iránt kifejezett elismerést és kiemeli, hogy jelenleg nincs szó a haditengerészet nagybővítéséről, hanem csak a már elavult hajók pótlásáról. Ebben tekintettel volt a monarchia pénzügyeire. A kereskedelem képviselőinek a haditengerészet utján való részvételét illető kezdeményezést szívesen fogadta és a jövőben is meg fog felelni ennek az óhajnak. A haditengerészet egyéves önkéntesre vonatkozólag megiegyezt, hogy azok, mivel államköltségen szolgálnak, annyiban hátrányára vannak a haditengerészetnek, hogy a békelétszámba számíthatnak és az amugy is csekély békelétszámot terhelik. A tengerészeti orvosok fizetésének fellemelését már a szólt elődje alatt elhatározták. A tengerészeti orvosok aránylag előnyben vannak a hadsereg orvosai fölött. Az élelmiszer-szállításokra vonatkozó szerződés már elődje alatt kötötték és ő csak annyiban egészítette ki azokat, hogy a szolgálatban levő hajókon kizárólag dalmát borokat használnak. Elrendelte továbbá, hogy a külföldön levő hajóknak bort és élelmiszert hazulról küldjenek, mert ez megfelel a haditengerészet érdekeinek. A hadsereggyár munkásainak bérét megfelelőleg felemelték, ami évi 230.000 korona-er-elést jelen. A kis- és közép nagyságu ágyukat kizárólag a belföldön szerzik be.

Egy 24 cm-es próba-ágyut rendeltek Skodánál és az ágyu kipróbálása után, mely valószínűleg kedvező eredményre fog vezetni, ezeket a lövegeket is a belföldön fogják beszerezni.

Hogy a tengerészeti altisztek és hadsereggyári munkások hozzátartozóinak keresete legyen, a haditengerészet összes ruhászükségletét a tengerészeti ruházati osztályban készítik el. A hadsereggyár parancsnoka utasította, hogy az összes muniókat lehetőleg szakmában végeztesse el. Nemzetiségi különbséget a haditengerészetnél nem tesznek. A mérnökök a tisztekkel teljesen egyenrangúak. Ugyanaz a fizetésük és ugyanabban a tisztelgésben részesülnek. Russ kérdésére kijelenti, hogy a *Zenta* hadihajó utban van Kis-Azsia felé és még nem határozta el, hogy meddig marad ott.

Ezután a haditengerészet költségvetésének összes tételét változatlanul elfogadták.

Bécsből táviratozzák: A magyar delegáció tegnapi ülésén báró *Rudnyánsky* József a hadügyminisztert megkérte, hogy a jövőben a katonai felkészítéssel, tekintettel állaskon fontosságára és magasabb képzettségükre, 6 fősége által neveztesse ki. *Krieghammer* báró közös hadügyminiszter megígérte, hogy ezt az ügyet is pártól fog terjeszti elő 6 főségének.

Az erdélyi magyarság sorsa.

Budapest, január 8.

Vezérekünk kimerítően foglalkozik ma ezzel a kérdéssel. Amit az erdélyi magyarság sorsáról idáig írtunk, úgy látszik, a legszelebb körben felkeltették a figyelmet és sorra kapjuk a reflexiókat. Az érdekesebbeket itt közöljük.

I.

Szászváros, január 6.

A szászvárosi és hunyadmegyei elöláhosodási folyamatra a tényeknek megfelelően meg kell jegyeznem egyet-mást.

Midőn ezelőtt negyven évvel először léptem Hunyad megye területére, nagyon szomorú állapotokat találtam itt. A falvakban szétszórt csekély számú magyarság vagy egyáltalán nem tudott magyarul, vagy csak nagyon fogatékosan beszélt anyanyelvét. Meg a nemesi osztályhoz tartozó családok is jobban tudtak oláhul, mint magyarul s a tekintetes és nagyságos urak és asszonyok, ha valamit jobban fordították, mert e nyelven gondolataikat jobban ki tudták fejezni.

A városok képe sem volt valami megnyugtató. Az oláhság ott is uralkodott. Az oláhság mellett azonban még a német nyelv is erősen tartotta magát,

különösen a bányász-vidéken, hol magyar szót csak elvétve lehetett hallani. A tisztviselők németül, a munkások oláhul és németül beszéltek, az iskolákban is németül és oláhul tanítottak.

Ma már istennek hála a viszonyok nagyon megváltoztak. Ahol csak némi kis magyarság volt, mindonüt magyar iskola van és pedig elmondhatom, hogy jó iskola, mely magasan áll a nem magyar iskolák felett. A fiatal nemzedék mind beszél magyarul s a magyarság mindeufelé terjed és izmosodik. Egész helységek keletkeztek, melyek vagy egészen magyarok már, vagy nemsokára azzá lesznek. A városokban is a magyarság összehasonlíthatatlanul erőteljesebben fejlődik, mint az oláh vagy német elem.

Hunyad megyében ma előláhosodásról beszélni nem lehet. Ellenkezőleg a magyarság az, mely hódít, mely a kelles elemeket megragadja és asszimilálja. A zsidóság például, mely korábban egészen német volt, ma már magyarrá lett, a német, cseh és tót munkások maradéki is főbenyire magyarrá válnak. Még a szász elem is, ha ősi fészket, a szász egyházat odahagyja, magyarrá lesz. Csak az oláhot nem lehet beolvasztani, mert nagy tömege és mindonüt meglévő egyháza nem engedi.

Ami Szászvárost illeti, a városban a magyarság ügye a legnehezebb, mert a szászszag erősen védi magát s a közös hadsereg tisztikarában is erős támogatást talál, nem azért mintha a tisztek politizálnának, mert ezt nem teszik, hanem csupán az által, hogy az illetők legtöbbit németül beszélnek. A magyarság térfoglalásának a szászszagnál még erősebb akadály a oláhság, melynek értelmisége és vagyonosabb eleme a várost szemelte ki központjául. A magyarság pedig a csekély számú tisztviselőkön kívül főleg elszegényedett kisiparosokból áll, kiknek állapota az osztrák nagypír versenyé folytán napról-napra szomorubbá válik.

Elöláhosodásról, vagy elszászosodásról azonban itt sem lehet szólni. Ellenkezőleg a legutóbbi népszámlálás adatai azt bizonyították, hogy az előbbi évtized lefolyása alatt a magyar elem fejlődött leg-erőteljesebben, dacára annak, hogy az oláh tengertől vagyunk körülveve. Ami pedig a magyar nyelv és miveltég terjedését illeti, a magyarság itt is nemcsak hogy nem süllyed, hanem ellenkezőleg igen szépen fejlődik és diadalmasan hatol előre. Hisz szászok és oláhok mindent megtesznek, hogy iskolákat a lehető legjobb karba helyezzek és hogy tanköteles gyermekeiket a saját iskolákba jártassák és mégis a magyar iskolákban körülbelül kétszer annyi tanuló tanul, mint a szász és oláh iskolákban együttvéve.

Mindezt egybeterve, Hunyad megyében a magyarság általában nemesek hogy nem hanyalik, hanem ellenkezőleg, igen szép fejlődésnek indult. Csupán csak egy osztály az, ami hanyatlik, az iparos és középirtokos-osztály. Ennek oka azonban nem az iskolákban és a kulturintézetek fogyatékos voltában, hanem az általános közzgazdasági viszonyokban keresendő.

Dósa Dénes,

ev. ref. gimnáziumi tanár.

II.

Torda, január 6.

... A hunyadmegyei viszonyokról szóló adatokban nagyon sok a téves. Mi a valóság?

Az, hogy a községek némelyikében vannak még számos református hitű magyarok, leginkább az idősebbek között, kik magyarul nem tudnak s kik nem is fognak tudni soha. De akik azért, mint a *Budapesti Napló* is elismeri, érzésben jó magyarok. Gyermekeiket ma már iskolába járatják s levén mindenik községben részint felekezeti, részint állami iskolák, ezek által a magyar nyelv tudása fokról-fokra, napról-napra terjed. Csak hogy ne tessék feledni, hogy több százados indolenciának mulasztásait 10–20 év alatt nem lehet ám pótolni. S az iskolák hatása sem mutatkozhatik máról holnapra. S hogy e községek lakossága érzelmében oly sok vihar s nehéz bajok után is megmarad magyarnak, ezt eredményezte és eredményezni fogja ezután is a református magyar egyház. Ne tessék hát sem az iskolának, sem az egyháznak hatását, munkáját kicsinyíteni, mert az bizonyos, hogy ezek nélkül magyar szó csak elvétve volna hallható Hunyad megyében manapság!

Nem mondom én azt, hogy a magyarság megtartása érdekében megtörtént és megtörténik mindaz, ami megtörténhetnék; de azt igenis állítom, hogy a kép, melyet a *Budapesti Napló* cikke rajzol, nem felel meg egészen a valóságnak, és hogy e téren a haladás kézzel fogható és szemmel látható.

A *Budapesti Napló* cikkezése különösen az Emkét buzdítja a fennjörgő eőt inkább megvalósító munkásságra. Helyesen. Csak hogy ne feledje azt sem, hogy az Emkének, bármily ernyedetlen legyen is munkássága, mint különben is kultúregyesületnek, nincsen erre előlégségs anyagi ereje. A magyar államnak vannak itt tennedő. Volt nemrégiben egy földmiveltési miniszterünk, gr. *Bethlen* András, aki egyedül indult volt helyes utra Hunyad megye magyarságának megtartása érdekében. A telepítési törvény megnövezteteltáta után uozaván erős magyar telepeket akart itt létesí-

teni. Alólirt megbízás folytán egypár alkalmas birtokot e célra össze is vásárolt volt, de mielőtt a kivitelre került volna a dolog, gróf *Bethlen* András távozott a helyéről s utóda, gróf *Pestetics* Andor ez irányú intézkedéseit, mint — szerinte — nem elszervezeteket rövid uton megsemmisítette, Hunyad megye magyarságának soha ki nem pótolható kárára!

Aki az erdélyi magyarság nagyfontosságú ügyének diadalra juthatását egyedül az Emkétől várja, lehetetlen kíván. Mert ezt az ügyet sem az egyház, sem az iskola, sem az Emke, hanem ezek közreműködésével egyedül az államhatalomnak érélyes és öntudatos magyar nemzeti politikája juttathatja dialóre. Mert nem kell felednünk, hogy a bajok hála a közzgazdasági viszonyok nyomottságában, jobban mondva nyomorultságában rejlnek. Népünk elszegényedése rohamos! S ezt a bajt a nagy kamatra dolgozó pénzintézetek csak növelik. A talaj, tudniillik a föld mind sürribben siklik ki a magyar gazda lába alól s a birtok nem más magyar gazda kezébe kerül, hanem a nemzetiségi pénzintézetek segélyével, a magyar állam nyílt ellenségeinek kezébe jut. E baj ellen orvosszert hasznaltn keresünk az egyháznál, az iskolánál és az Emkénél; ez ellen orvosszert csak az államhatalom nyujthat, hogy mely uton s miként, azt már nálam nélkül is tetszik tudni!

Bartha Lajos,
református esperes.

III.

Kolozsvár, január 7.

Az algyógyi székely földmivesséskolát az E. M. K. E. gróf *Kun* Kocsárd e célra hagyott 2000 holdas algyógyi földbirtokán alapította s az intézetet a földmiveltésügyi miniszterrel együtt tartja fenn. Gróf *Kun* Kocsárd birtokainak értéke becslé szerint 221,000 frt s mióta a szerződés tart, felszerelésekre stb. az állam is befektetett körülbelül ugyanannyit. Az iskolát gróf *Kun* Kocsárd végrendeletileg székelynek alapította, ami az intézet címében is kifejezve van s oka ennek az, mert a székely földmives osztály vándorol ki Romániába s mert gróf *Kun* Kocsárd maga is oszolai, háromszék megyei székely eredetű volt. Egyenes leszármazói nem lévén, azért hagyta a birtokot a székelyekre és az Emkére, hogy oláh kézre ne jusson.

Ami az intézetbe való felvételt illeti, van mindenekelőtt 32 ingyenes és 8 felizettes hely, melyekre első sorban a székely- és csángónép lakta területeiről, tehát a következő helyekről pályázhatnak; u. m.: Brassó, Csik-, Háromszék-, Udvarhely- és Torda-Aranyosvármegyékből, továbbá *Bakovinából* és *Romániából* székelyek és csángók, de pályázhatnak akár honnan, ha az illetők földmivos szülők gyermekei és székely eredetűek hitelesen kimutatták. A hunyadmegyei magyar földmives nép jobbára székely, tehát az is pályázhat. De sőt Hunyadvármegyre nézve gróf *Bethlen* András földmiveltésügyi minisztersége alatt a felvételt nézve külön történt intézkedés. Ezenkívül joga van minden erdélyrészi vármegyének és így Hunyadvármegyének is havi 12 frt 50 krét két-két növendéket teljes ellátásra (ruházat, lakás, élelmezés, tanítatás stb.) az intézetbe küldeni.

Legutóbb dr. *Darányi* Ignác földmiveltésügyi miniszter kezdesére kimondatot az iskolával kapcsolatban székely fiúvárnak földmivessé képzése s e célra *Romániából* és *Bakovinából* is az ott elpusztuló magyar gyermekek összeszedése. Éppen e tervre való tekintettel most van a hazafias közönség kezén az Emkének 50.000 drb gyűjtőive, hol a szeretetház eszméje különösen ki van elve.

Aki azonban azt akarná, hogy az Emke eltérjen gróf *Kun* Kocsárd fenn vázolt végakaratótól, mely a legapróbb részletesség és tervszerűleg ő maga állapított meg, az az egyesületet végrendelet-szegésre csábítaná.

Polcz Rezső,
ügyvéd, Kolozsvár sz. kir. város
tisztii algyógyse.

KÜLFÖLD.

Osztrák kormányalakítás. Az ideiglenességgel kinevezett *Wittek*-kormány napjai lejártak. Távozásának már ezen a héten kellett volna megtörténnie, hogy a bár hivatalnok jellegű, de parlamentáris alapon fölépített *Koerber*-kabinet foglalja el helyét. Ez a változás azonban egy kis haladékokat szenved. Az átalakulás processzusa tudniillik még nem érett meg odáig, hogy az új emberek azonnal elfoglalhatnák a távozók helyét. *Wittek*, bár ma kihallgatás volt az uralkodónál, nem nyujtotta be lemondását s a mostani kormány elboesátása — mint egy mai bécsi lap írja — nem is fog megtörténni addig, amíg az új miniszterium nemesek a személykérdések, hanem tárgyi előfeltételek tekintetében is ki nem alakul. A miniszterváltás tehát csak e hó második felében fog végbemenni. *Koerber*, a jövőbeli miniszterelnök, máris sokakkal tárgyalt a végül, hogy megalakítandó kabinetje a parlamentben ne csak megállihasson, hanem a parlamenttel

dolgozhaton is. A pártokkal való érintkezés céljából nemesak cseh és lengyel, hanem német tárcandéki miniszter meghívása is tervben van, ami ellen azonban a németek tiltakoznak, mert az efféle delegátust nem tartják méltóságukkal összeférőnek. A parlamenti működés előfeltételének tekintik a németek a képviselőház elnökségében való alapos változást, uvozetesen Fuchs elnök végleges visszalépését s az egyik alelnöki állásnak a baloldali részéről való betöltését. Az új minisztérium főfeladata a béki konferencia egybehívása és az abban való békítés műve lesz, még pedig *gygyverszűnetnek* az alapja. Az új kormány megalkulása valószínűleg egybe fog esni a delegációs ülésnek berekesztésével. Az új kormány aztán valószínűleg a hónap végére fogja egybehívni a reichsrathot. Ha a parlament ezáltal is képtelennek bizonyul a munkára, akkor feloszlatják a reichsrathot és új választások lesznek.

A háború.

Budapest, január 8.

Az egyszerű ember azzal bizonyította a maga erős voltát, hogy hihetetlenül sok verést ki tud állani. Ezen a réven az angolok is ropant eredmények mondhatók. Annyi verés után, amit ők ebben a háborúban már kaptak, igazán csodaszamba megy, hogy még folyvást újabb meg újabb verésre bírják odatartani a hátukat. Most is, a két ünnepnap alatt semmi egyebet nem lehetett felőlök hallani, mint azt, hogy megint elverték őket itt is, ott is, amott is. Ladysmithből White tábornok azt adja hírül Buller tábornoknak, hogy a boerok erősen szorongatják; Buller tábornok nagy rekognoskáló csapatot küld ki, amely dolgvégezetlen tér vissza, menekülve a messzehordó boer ágyuk és a boer lovasság elől. Mafekingnél súlyos vereséget szenved Baden-Powell serege; Colesbergnél a suffolki ezrednek egy egész századát fogják el a boerok; a kuruman helyőrség (Beesuanaföld főhelye) pedig kapitulál. Igazán nem lenne csoda, ha a boerok, belefáradva már a sok ütlegetésbe, békét kérnének, mert az 6 karjok nem olyan erős, mint az angolok háta. Mai távirataink itt következnek:

(Ladysmith szorultságban.)

London, január 8.

Chieveleyből jelentik a hó 6-ikáról: Buller tábornok megkezdte előnyomulását, melynek a célja Ladysmith fölmentése volna; de mindjárt az első lépés kudarc volt, habár veszteségről nem lehet szó, mert az angolok hamarosan visszahúzódtak. Amolyan divatjarmult, ugynevezett „erőszakos rekognoskálás” volt ez. Az „erőszakos rekognoskálás” tudniillik abban áll, hogy egy nagyból, minden fegyvernemből összeállított csapat nem egyszerűen a végtől indul el, hogy kikémlelje az ellenséges hadállásokat, hanem hogy összetűzőn vele, harc vonalának a kifejlesztésére kényszerítse s azután sietve visszavonuljon. Ezt a harcmodort a kontinentális hadseregek már rég elejtették, mert először nem bizonyos, hogy az ellenséget kényszeríteni lehet harc vonala kifejlesztésére, — vagyis az ötleplezésre, — másodsor pedig, ha már rákényszerítették, nem bizonyos, hogy el is lehet előle menekülni. Ezt tette Buller, kiküldvén a 13-ik huszárezredet, a natáli karabélyosok, a Royal Rifles lovassított századait és a dublini vadászokat, azonkívül két lovas csapatot és két tizenötfontos ágyut. Pénteken reggel indultak el ezek Chieveleyből nyugat felé, s azal, hogy az Inhawe-hegyeken levő ellenségeit hadállásainak a leleplezésére bírják. Bombázták az ellenséges sáncokat, de a boerok a tüzelést olyan messzehordó ágyukkal viszonzták, hogy az angolok nem juthattak az ellenséges pozíciók közelébe. Egyuttal erős boer lovascsapat nyomult előre, a messzehordó boer ágyuk oltalma alatt, s az angolok erre meghátráltak s jó szerencse, hogy bántatlanul térhettek vissza a főtáborba. Ez az eset azt mutatja, hogy Buller, jóllehet most már *hatvanhat ágyuja* van, nem bír a boerokkal, akiknek kevesebb de messzebbhordó a ágyujuk.

London, január 8.

A Times jelentik, hogy Buller összes nékülözhető csapatát kiküldte, hogy Colenso előtt demonstráljanak, de a csapatok semmire sem mehettek, mert az összes sáncokat megszállva találták. Nyilvánvaló, hogy a boeroknak elég emberük van, hogy Ladysmithet erősen körülzárdják s a mellett Colensót se hágyják védelem nélkül. A Times azt írja továbbá, hogy Roberts tábornok nagyon kompromittált helyzetet fog találni Dél-Afrikában. Az angoloknak sohasem volt annyira szükségük nyugalomra és türelmre, mint most. A Times ezen kívül az oroszoknak Kusk

felé való előnyomulásával is foglalkozik s azt ajánlja a kormánynak, hogy mozgósítsa az angol flottának egy részét. Hadd lássa a világ, hogy Angliának ez a hatalmi eszköze még érintetlen s hogy szükség esetén érvényesülhet mind Európában, mind pedig Ázsiában.

London, január 8.

Buller tábornok jelenti a frerei táborból: E hónap 6-ikán a következő táviratot kaptam White tábornoktól:

— A boerok délután 3 óra 15 perckor ismételték a támadást. Nagy szorultságban vagyok.

Buller tábornok ehhez a következő jelentést fűzi: Ujabb értesüléseim nincsenek, de a táborban azt beszélnek, hogy White este öt órakor legyőzte az ellenséget és ötszáz boert foglyul ejtett.

London, január 8.

A hadügyi hivatal a frerei táborból érkezett következő táviratot közli: White tábornok táviratozza Ladysmithből 6-iki kelettel: A boerok délelőtt 11 órakor folytatták támadásukat. 12 óra 45 perckor segítséget kaptak délről. Most visszavertem őket, de sokan közülök folyton körülöttünk vannak, különösen dél felé. Valószínű, hogy újra megtámadnak bennünket.

London, január 8.

A lapok azt jelentik Durbanból, hogy a boerok késő este megtámadták Ladysmithet, de visszaverték őket. Szombaton reggel a boerok ismét megkezdtek a város ágyuzását.

A frerei táborból jelenti egy távirat 6-iki kelettel: A boerok napkelte óta erősen bombázták Ladysmithet. Az angolok pontosan kikémlelték a boerok állásait. A Maxim-ágyuk elpusztították a boerok sáncait. A boerok figyelmét lekötötte egy rekognoskáló csapat, amely a Miangrane halom felé indult. Az angoloknak nincs veszteségük.

London, január 8.

A lapok egy frerei táviratot közölnek, amely szerint a boerok Ladysmith előtt olyan közel értek a védőcsapatokhoz, hogy a Gordon-highlanderek és a manchesteri ezred *szorongynyal* verték őket vissza.

London, január 8.

A lapok a frerei táborban e hónap 6-án közölt következő táviratot közlik:

Ma délután két órakor Clery tábornok egész hadosztálya elhagyta a tábor, hogy megtámadja Colensót. A támadást óvatosan hajtottá végre. Délután ötöt fél órakor az angol tábori ágyuk előnyomultak az ellenség centruma ellen s a boerok hadállásait a Hlangwai-halom és Fort-Wyllien között elterülő síkságon ágyuzni kezdték. Hatodfél órakor csapataink előnyomultak s elérték egy pontra, amely igen közel van a colensói hírhoz. Az ellenség futóárkait és erődítményeit erősen lövéddözték hajó- és tábori ágyuk, s ellenség azonban nem viszonozta a tüzelést.

London, január 8.

A Daily News értesülése szerint már befejezték az előkészületeket egy újabb gyalogsági hadosztálynak Dél-Afrikába küldésére.

A Daily Mail-nek azt jelentik, hogy Earl of Apa, Dufferin marquis a Ladysmith ellen intézett támadásnál súlyosan megsebesült.

Köln, január 8.

Londonból táviratozzák a Kölnische Zeitungnak: Nagy izgatottságot keltett mindenfelé White tábornok utolsó távirata, amelyben jelentette, hogy nagy szorultságba jutott. Annál nagyobb a lehangoltság, mert mindenki sikert remélt Buller készülő támadásától.

A sajtó, élén a Timeszal, követeli a flotta mozgósítását.

A katonai kérdésekben jól értesült Daily News jelenti, hogy a nyolcadik hadosztály tíz nap múlva Dél-Afrikába indul.

London, január 8.

Elképzelhetetlen nagy örömmel fogadta a lakosság azt a hírt, hogy White tábornok nagy eredménynyel állott elent a támadásnak, mert szelvényben azt hírosztelték, hogy Ladysmith elesett. A hadügyi minisztérium előtt megszámlláhatatlan sokaság várja az újabb táviratokat. A kikötőkben a vámvizsgáló személyzetet szaporították, nehogy Angliából a boeroknak tiltott árukat küldjenek. A határokról egy katoná ma azt írta hozzátartozóinak, hogy Gataere tábornok *lebette* a vezetőjét, mert Stornbergnél észrevette, hogy az őt törbe akarta esalni.

(Elfogott század.)

London, január 8.

French tábornoknak 6-ikán Fokvárosban föladott hivatalos távirata a következőket jelenti: A helyzet csaknem változatlanul olyan, mint pénteken volt, de az első Suffolk-ezredet nagy baj érte. A legutóbbi hírek szerint úgy látszott, hogy French tábornok rendele-

tére és tudtával ennek az ezrednek négy százada az éj folyamán előnyomult egy kis domb irányában. Napkeltekor a táborból ezer lépésnyire megtámadták őket a boerok. Parancsnokuk, Watson ezredes rohamot vezényelt, de ő maga csakhamar megsebesült. Noha a boeroknál, mint hírlik, már kiadták a parancsot a visszavonulásra, az angol csapatok háromnegyedrészre visszavonult a tábor felé. Egy negyedrész azonban nem adta föl hadállását, míg végre az ellenség túlyomó hatalmával szemben meg kellett magát adnia. Hetven emberünk, köztük hét tiszt, fogságba jutott.

French tábornok azt jelenti továbbá, hogy a boer csapat, amely őt 4-én megtámadta, harminc embert vesztett halottakban, nem számítva a sebesülteket, foglyokat és eltűnteket.

London, január 8.

A Reuter-ügynökség Colsberg levelezője a Suffolk-ezred 70 emberének Reinsberg mellett történt elvesztését jelenti, és hozzá teszi, hogy még nem tudják, hogy ezen kívül hány ember esett el s hány sebesült meg. A boerok dominálják az Achterfangon át a szabadállamba vezető utat.

(Kapituláció.)

London, január 7.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Lourenco-Marquezből 5-iki kelettel: Egy prótóriai távirat azt jelenti, hogy Kuruman helyőrsége a boerok ismételt heves ágyuzása után új napján megadta magát. A boerok 120 embert, köztük 12 tisztot, fogságba ejtettek. Kuruman helyőrsége kizárólag fokföldi rendőrségből állott. (Kuruman a Beesuanaföld főhelye és 150 kilométernyire van a Kimberley-mafekingyi vasutvonaltól.)

(Lord Roberts életveszélyben.)

London, január 8.

Néhány lap azt jelenti, hogy azon a személyszállító hajón, amelyen Roberts tábornok Dél-Afrikába megy, egy boer kén is utazik, aki gyilkos merénylőket akart elkövetni az angol tábornok ellen, de a tábornok kabinja előtt föllállított őrk szerencsére fölismerék és letartóztatták.

(Idegenek a boeroknál.)

Hága, január 8.

A Deutsche Wochenzeitung in den Niederlanden Pretóriából hosszabb tudósítást kapott, mely szerint az ujonnan szervezett német csapatban, mely a boer hadseregben harcol, számos magyar és szlov ember is harcol, feledvén az otthoni viszálykodást, sőt több francia is belépett a német csapatba és most vállaltva harcol a németekkel. A német csapatokkal a prótóriai francia gyarmat csaknem naponta érzeteli rokonszenvét, amennyiben italt és élelmiszert nagy mennyiségben küld számára.

(Hajó-kobzások.)

Róma, január 8.

Itt az a hír volt elterjedve, hogy a nápolyi angol konzul közbelépése következtében a nápolyi hatóság megakadályozta, hogy a Kanzler német hajó január 4-ikén elindulhasson Delagoába. A konzul kijelentette, hogy csak úgy engedné meg a hajó elindulását, ha előbb partra szállítja az orosz és német-alföldi Vöröskereszt által Transvaalba küldött tárgyakat. A konzul egyuttal figyelmeztette a német hajó parancsnokát, hogy az angolok a hajón levő szállítmány egy részét csempészett áruknak fogják tekinteni s meg fogják akadályozni, hogy Delagoában partra szállítsák. A német hajó parancsnoka ennek következtében a Transvaalba szánt tárgyakat Nápolyban kirakatta.

Brüsszel, január 8.

A Herzog belga vörös-kereszt hajó, amelyet az angolok lefoglaltak, huszonkét belga és tizenhét német orvost és betegpótlót szállított. A belgák és a németek közös tiltakozást küldtek Londonba.

Brüsszel, január 8.

Dumond tanár, az anwerpeni Vörös Kereszt Egyesület elnöke, a Herzog-gőzös feltartóztatása után Hamburgba utazott, hogy ott a dán, angol és holland egyesületekkel való egyforma eljárás céljából érintkezzék.

A Herzog hajón nem volt csempészetre szánt holmi, mert csakis orvosszereket és utasokat vitt.

Ezzel ellentétben egy brüsszeli lap közli, hogy három magasrangú, Ausztria-Magyarország közös hadseregének kötelékébe tartozó tiszt is a Herzog hajón utazott a belga expedícióval a Delagoa-öbölbe.

Brüsszel, január 8.

Az a tiltakozó jegyzék, amelyet a londoni belga követ Salisbury-nak átadott, konstatálja, hogy a Herzog hajón nem volt csempészett áru, csakis utasokat és orvosszereket vitt. A jegyzék követeli a hajó szabadon engedését és Laurenco-Marquezből való háborítatlan kikötését.

A brüsszeli, hágai, berlini és washingtoni kormányok között tárgyalások folynak a német hajók feltartóztatása miatt.

Hága, január 8.
A németalföldi kormány lépéseket tett az angol kormányánál a végre, hogy a Vörös-kereszt egyesület második német-alföldi osztályának, amely a *Herzog* nevű német gőzhajón van, szabad közlekedést biztosítsanak.

London, január 8.
A *Daily News* jelenti, hogy a londoni vámbatóság a Millrall-dokkokban egy gőzhajó s két nagy ágyút foglalt le, amely faladákba volt csomagolva és mint vasáru Krisztiania számára föladva. Ez a lap jelenti továbbá, hogy nemrég tudomásra jutott a hadügyminisztériumnak, hogy a boerokat Angliából fegyverrel és konzervált élelmiszerekkel támogatják. A vámbatóságok pénteként állították hat Maxim-ágyút fedeztek föl egy gőzhajón és azt a hajót visszatartották.

Berlin, január 8.
Politikai körökben kinos a hangulat a miatt, hogy Angolország még most sem válaszolt a német kormány jegyzékére.

Vilmos császár ma és tegnap hosszasan tanácskozott Bülowval, Tirpitz tencernagygyal, a tengerészeti kormány vezetőjével. A külügyi államtitkárral való konferencia miatt a császár ötnegyed órával elkésztet a charlottenburgi mauzelemban tartott gyászünnepről, amelyet *Augusta* császárné halálának tizedik évfordulója alkalmával rendeztek. A mauzeleum előtt az uralkodót *Miesner* titkos tanácsos fogadta, akinek a császár nagyon komoran azt mondotta, hogy az angolok már ismét feltartóztattak egy német hajót. Majd *Dogas* szobrászhoz fordult a császár és vele is hosszasan beszélt a német hajók zár alá vételéről.

Holnap délután a charlottenburgi műgyemtem aulájában ünnep lesz az évszázadforduló alkalmából. A császár beszédet fog mondani, amelyben utalni fog a mai viszonyok következtében még sürgetőbb szükségégre lett *flotta-szaporítására*.

Politikai körökben azt tartják, hogy a német hajók feltartóztatása következtében a *császár flotta-tervei lényegesen kedvezőbb fogadtatásra számíthatnak*.

New York, január 8.
A *New York Herald* berlini levelezőjének arra a jelentésére vonatkozólag, hogy Németország ismét puhatólózott az Egyesült-Államok kormányánál a hajók elkobzása ellen való közös diplomáciai eljárás dolgában, ugyanennek a lapnak washingtoni levelezője arról értesül, hogy az *Egyesült-Államok kormánya nem fog más hatalommal együtt eljárni, hogy megkérje Angliát, hogy a semleges kereskedelem tekintetében a be nem avatkozás politikáját kövesse. Mac Kinley* elnök úgy vélekedik, hogy mindezek a kérdések legjobban közvetlenül intézhetők el Anglia és Amerika között és az Egyesült-Államok londoni képviselőjének megfelelő utasításokat küldött.

(Uj angol tüzérszapatok.)

London, január 8.
A kormány négy új, három-három ütegéből álló tüzérszapatot, köztük egy tarack-osztály alakítását tervezi.

(Oroszország és Anglia.)

Pétervár, január 8.
A *Petersburger Zeitung* írja: A kaukázusi hadtest előcsapatának Tiflisből Kuskba történt áthelyezésénél természetesen csak akadémikus filadát megoldásáról volt szó, melyben nem lehet fenyegetést látni Anglia ellen. Afganisztánból érkezett angol s még hozzá téves jelentések, valamint indiai vész-bírek adtak ugyan közvetlen alkalmat arra, hogy az orosz csapatoknak érdekes feladatot adjanak, melynek megoldását mindenütt meglepéssel fogadják. Más időben az angol kormány ily hírt ok nélkül való háboru-kialtózással kísérte. Ma tanulságot fog levonni belőle és meg fogja érteni, hogy a kétségen felül álló *tengeri uramára* való hivatkozás Oroszországgal szemben épp oly keveset használ neki, mint a két *dél-afrikai költársasággal* szemben. Az orosz kormányval szemben kétségtelenül engedékenyebbnek fog mutatkozni a tárgyalásokon, mint különben várható lett volna. Magától értődik, hogy Oroszország nem kívánta ezt a hatást előidézni, de Angliának a dolga, hogy a kellő következtetéseket levonja. Politikai fejtegetéseinek további folyamán a nevezett lap a hajók, köztük a német gőzösek, lefoglalásáról beszél és megjegyzi, hogy Németország a tárgyalásokban, melyeknek nem tud kellő anyagi nyomtatékot adni, aligha nyert egyebet kétértelmű udvariasságoknál.

HIREK.

Budapest, január 8.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizető és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mint hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— **Személyi hír.** *Szűgyény-Marich* László nagy-követ, aki tegnap különkivallgatáson volt a királynál, visszatért állomására Berlinbe.

— **Kihallgatás a királynál.** Ő felsége a mai általános kihallgatások folyamán többek közt báró *Gautsch* osztrák főzámarszéki elnököt, *Thun* volt osztrák miniszterelnököt, *Bylandt-Reydt* és *Kaizl* volt osztrák minisztereket, gróf *Merveidt* tiroli helytartót, *Hein* és *Fraydeneg* tartományi elnököket, *Kindinger* főtörvényszéki elnököt és *Veigelsperg* és *Klein* osztályfőnököket fogadta.

— **Jenő főherceg betegsége.** *Bécsből* jelenti tudósítónk, hogy *Jenő* főherceg influenzában megbetegedett. A főherceg ágyban fekszik. *Jenő* főherceg néhány nap múlva előreláthatólag teljesen meggyógyul és csak óvatosságból marad ágyban.

— **A román trónörökös leánya.** *Góthából* telegrafálják: A román trónörökös felesége, *Mária* hercegnő ma *Friedenstein* kastélyban leánygyermeknek adott életet.

— **A miniszterelnök a trónörökösnel.** *Bécsből* jelenti, hogy *Szöll* Kálmán miniszterelnök ma délután tisztelgett *Ferenc Ferdinánd* főhercegnél s az új év alkalmából szerencsét kívánt neki.

— **Nekik már van.** Az osztrákok azok, akiknek már van — ötkoronás ezüst pénzük. Ma kerültek ki a bécsi pénzverő intézetből az első ilyen pénzdarabok. Körülbelül akkorák, mint a forintosok. A királyi arca profilban van ráütve az egyik oldalára s a kép körül ez a felírás: *Kaiser Franciscus Josephus I. D. G. Imp. Austr. Rex Boh. Gal. Ill. etc. etc. Ap. Rex Hungariae.*

— **Vilmos császár utiprogramja.** *Hamburgból* táviratozzák, hogy a *Hohenzollern* császári jaktot már javában készíti a nagy utra. A hajónak ápril 1-ére kell készzen lennie. A Hohenzollernnel az uralkodó pár keleti utra indul, és pedig *Egyiptomba* és *Rómába*, ahol szintén pár napig fog tartózkodni. Arról még nem tudnak hivatalosan semmit, hogy a császári pár mikor megy *Párisba*.

— **Holtty Pál gyászja.** *Özvegy Hoitsy* Sámuelné *Szekovits* Amália urnó szombatosszu szenvedés után elhunyt *Vatya-Pusztán* hetvenhat éves korában. A megboldogultban *Hoitsy* Pál országgyűlési képviselő, az ismert előkelő publicista, a *Budapesti Újságírók Egyesületének* alelnöke édesanyját gyászolja. Az elhunyt urnót ma délután négy órakor kísérték örök nyugalomra a *pilisí* temetőben.

A *Budapesti Újságírók Egyesülete* nevében *Vészi* József elnök megleghangú részvétlívartót intézett *Hoitsy* Pálhoz, az egyesület alelnökeihez, édesanyja elhunytja alkalmából.

— **Egyházi fölavatás.** *Aradról* táviratozza tudósítónk: *Goldis* püspök a román karácsonykor mondott misén *Mangra* Vazult ünnepélyesen protosyncellussá avatta fel. A püspök pástorlevelet intézett híveibe, amelyben a béke ápolását ajánlja.

— **Uj miniszteri biztos.** *Wallacis* Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszter gróf *Teleki* Sándort miniszteri biztossá nevezte ki. A grótot a báró *Eötvös*, alap az ezzel összefüggésben álló budapesti *Ferenc-József Tanítóképző Háza* és a kolozsvári *Tanítóképző Háza* felett bízta meg a miniszter felügyeleti joggal.

— **Maticovics Sándor nagypapa.** *Maticovics* Sándor valóságos belső titkos tanácsost, országgyűlési képviselőt nagy családi öröm érte, amennyiben leánya, *Lukácskóczy* Béla miniszteri segédtitkár felesége ma reggelre egészséges fiúgyermeknek adott életet. A boldog nagypapának, politikai és gazdasági közéletünk e kitünőségének örülmében a tisztelők nagy serege osztozik.

— **Egy főkapitány párba.** *Brassóban* — mint onnan jelenti — *Farkas* Mihály rendőrfőkapitány, a magyarság lelkes védelmezője és előharcosa, kard-párbajt vívott *Dummel* Géza földbirtokossal. A párbajban, mely politikai nézeteltéréseiből származott, a főkapitány jobb kárian sebesült meg.

— **Az ég térképe.** Százados megfigyelések, a Föld minden vidékén folytatott nagy munkák eredményeként egy nagy térkép fog nemskóra megjelenni Párisban. A párisi csillagvizsgáló intézetben legközelebb a világ legkülönbözőbb részeiről tizenöt obszervatórium kiüldöttéi ilnek össze, hogy megrajzolják az égbolt térképét. Már igen régóta tanulmányozzák a csillagvizsgálók ezt a kérdést. Mindenütt fotografálják a csillagos eget s most ezt a sok munkát mind összegegyeztetik. A nagy atlaszban lesznek holdtérképek, fotografíák, a Mars térképei s végül a csillagos ég lehető legpontosabb térképe. Miután pedig a térképek kiadása óriási pénzbe kerül, a tudósok ki fogják vetni az egyes országokra eső szubvenciókat. Tizenöt ország kormánya adja össze a pénzt a nagyjelentőségű tudományos munkához.

— **Suor Dolores.** *Dodomassei Terézről*, aki Suor Dolores név alatt üzte a legszemémszedettebb szélhámosságokat, újabb érdekes dolgokat derített ki a római rendőrség. A *via Gregoriana* lévő árva ház előtt naponként egy fogatot lehetett látni, amelyen a szédelgő asszony a Vatikánba hajtott, hogy azt a látszatot keltsse, mintha a pápához szabad bejárása volna. — Suor Dolores multjának egyik legérdekesebb epizódja az, amelyet a bécsi udvari körökben már régóta ismernek. Suor Dolores egy izben tízezer lírát esalt ki egy hölgytől, s azután sietve utazott el Svájcba. Mikor a hitelező meghallotta, hogy Dolores fényűző társaságokba jár, gyanakodni kezdett s utána járt az osztrák és bajor hatóságoknál, hogy ismerik-e Suor Dolores, aki bajor hercegnőnek adja ki magát. *Scheyns* Johanna, hollandi bárónő is megkérdezte Suor Dolores, hogy melyik hercegi családnak sarja, mire a szédelgő asszony egy romantikus mesét talált ki. Azt mesélte, hogy őt *Ferenc Ferdinánd* főherceghez akarták nőül kényszeríteni, mire ő megszökött Bécsből és a bolognai kolostorba menekült. A bárónő erre azt tanácsolta Doloresnek, hogy az ügy lebonyolítása végett menjenek Bécsbe az udvarhoz. El is utaztak, s Bécsben Suor Dolores azt a hallatlan vakmerőséget merte elkövetni, hogy audienciára jelentkezett a királyi várban. A válasz a jelentkezésre, rögtöni elfogatása volt s a rendőrség a gyanus testvérben egy régebből ismert csavargónót tartóztatott le. Azonban a rendőrségnek szabadon kellett őt bocsájtania, mert Ausztriában mitsem követelt el. A bárónő Suor Dolores ismét Rómába vitte, s hogy a botrányt elkerülje, megparancsolta neki, hogy Olaszországot rögtön hagyja el. A csalónő bucsút vett a bárónőtől, hogy nemskóra ismét hercegnőnek adja ki magát, mignem most az olasz rendőrség rajtaütött. A szélhámost *Dodomassei Teréz*nek hívják, s leánya egy skutarii gazdag kereskedőnek. *Triest* és *Görc* legjobb intézeteiben nyerte kiképezettségét, azonban historikus rohamai miatt hosszabb időt gyógyintézetben töltött. Mint gyógyultat bocsájtották ki az intézetekből, s ekkor kezdte meg szédelgő életmódját. A bíróságnak nehéz dolga lesz vele, ha a bűn és az örülség között meg akarja vonni a határt.

— **Rekvium.** *Pápa* István, ő felsége kabinet-irodájának volt osztályfőnöke lelkiudvéért a halotti miséket 10-ikén reggel 10 órakor olvassák a *Ferenc-rendiek* templomában.

— **Schenk tanár ügye.** *Bécsből* jelenti, hogy *Schenk* tanár helyett, aki az ellene indított mozgalom folytán kénytelen volt állásától visszavonulni, dr. *Schaffer* József tanárt bízta meg a kormány az embriológiai intézet vezetésével.

— **A Dunáról.** Az enyhe időjárás következtében az olvadó hó az összes kisebb folyókat megduzzasztotta s ez az oka, hogy pár nap óta a *Duna* is ugyszólván az egész szakaszon áradásnak indult. A több helyen megtorlódtott jég lassanként szétmállik, s tegnap a legnagyobb, a pozsonyi is annyira megizult, hogy nagy áradás mellett megindult. Ez az oka annak, hogy a napok óta jégmentes viztűkőr a fővárosnál tele van uszó jégtáblával. A pozsonyi torlasz következtében a vizmagasság még tegnap 614 centiméternyi volt, ma azonban majd három métert esett, úgy hogy mai állása 254 cm. Pozsony alatt, *Somorjánál* részben megtorlódtott a jég, de pár nap múlva innen is elkorrodik, ha az idő így kedvez. A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a vizállások a következők:

Passau 309 cm. (árad), *Lina* 15 cm., *Stein* 22 cm., *Bécs* — 22 cm. (árad), *Pozsony* 254 cm. (apad), *Komárom* 236 cm. (árad), *Budapest* 195 cm. (árad), *Paks* 360 cm. (árad) jégtorlással, *Baja* 284 cm. (árad), *Mohács* 342 cm. (árad), *Gombos* 302 cm. (csokély áradás), *Ujvidék* 259 cm. (árad), *Zimony* 240 cm. (árad), *Pancsova* 204 cm. (árad), *Drenkova* 290 cm. (árad), *Orsova* 356 cm. (árad). *Zimonyi* jelentés szerint, ott ma reggel megindult a jég.

— **Halálozás.** *Katona* Sománé, született *Hoffer* Jolán, az aszói vasuti állomás főnökének neje e hó 5-én *Meránban* meghalt. Tegnap temették *Aszódon* nagy részvét mellett.

Özvegy Nagy Miksánd szombaton éjjel meghalt Pécsen. Az elhunytban *Nagy* Sándor, a Pécsi irodalmi és könyvnyomdai részvénytársaság igazgatója édesanyját gyászolja.

— **Coppé és Déroulde.** Párisból táviratozzák, hogy Coppé fellépett jelöltnek Déroulde kerületében. Meg is írta ezt Brüsszelbe a számkivetett Déroulde-nek egy levélben, amely ma nyilvánosságra került. A levél így végződik:

Elfogadtam a jelöltséget s meg is választottak ön utódjául. Kívételni fogom, hogy ön visszatérjen s csak addig fogom betölteni a mandátumát, amíg a jobb köztársaság! Éljen a jobb nemzet. Testvéri szeretettel Üleli Coppé.

— **Luccheni sorsa.** Erzsébet királyné eltemetültyükösáról hozt hírt a genfi táviró. A börtönigazgató jelentést küldött a berni központi kormányának, melyben azt mondja, hogy az a börtönigazgató hat hónap, melyet a gyilkosnak magánfogságban kellett töltötenie, elmúlt s így a törvény rendelkezése szerint továbbra nem szabad őt magánfogságban tartani. A börtönigazgató arról is beszámol, hogy Luccheni jól viseli magát, ezért is azt indítványozza, hogy az általános munkahelyre kell beosztani. A központi kormány elnöke az igazgató előterjesztéséhez hozzájárult, de kikötötte, hogy a legeszkélyebb fegyelmi vétség esetén azonnal vissza kell vinni Lucchenit a magánfogságba.

— **Pánik a színházban.** A nyitrai Nemzeti Színházban tegnap este tüzlárma nagy pánikot okozott. Dereky Napraforgó című népszínművének harmadik felvonása alatt hirtelen elterjedt az a hír, hogy tűz van. A zűfúlásig telt színházban nagy iedtség támadt, asszonyok, férfiak, gyermekek rohanna ügyeskedtek menekülni. Baj nem történt, csak néhány nő kiment el. A színház egy perc alatt kiürült, az előadásnak vége szakadt és a színészek jelmezben menekültek az udvarra. A tűz a szomszédházban, Dörnyei honvédfőhadnagy hálószobájában volt, mely teljesen tönkre is ment.

— **Letartóztatott bankár.** Tarnapolból táviratozzák, hogy az odavalló államügyészség megbízásából Schwartzmann váltóüzlet-tulajdonost letartóztatták. Schwartzmann a múlt napokban jelentette be fizetésképtelenségét és azóta száznál több vidéki ember jelentkezett a bíróságnál, hogy panaszt emeljen Schwartzmann ellen, mert megtakarított pénzüket kizsálla tőlük és elikhasztolta.

— **Halálos ellentállás.** Kicsoda községben a csendőrök lopás miatt elfogtak egy fiatal földmivest, akinek az apja Drinován Lucsan a községházára ment fiát kiszabadítani. Az apa összeütközött a csendőrökkel, akik szuronyt szegezve mentek neki és keresztül szúrták a mellét; Drinován nyomban halva rogyott össze. A vizsgálóra hadbíró érkezett Szegedről.

— **Házasságok.** Fehér Emil állami mérnök eljegyezte Káta Bertalan bankigazgató leányát, Etelt. — Glück Armin eljegyezte Newcirtá Vilma kisasszonyt Sátorralja-Ujhelyen.

— **Hatalmas pofon.** Mátys Elek 32 éves vilamosági szerelő ma délután az új országházban összeesett egyik társával, aki azután úgy arculította, hogy a szerencsétlen ember fél óra hosszán verődött eszméletlenül, agyrázkódás tünetei között a földön. Végre is a mentőket hívták hozzá, akik eszméletre térítették s a Josika-utca 10. szám alatt lévő lakására vitték. A rendőrség az ügyben vizsgálatot indított.

— **Katonai verekedés.** Az angyalföldi kormákban szokott mulatozni vasár- és ünnepeken a közeli kaszárnyák katonasága. Alig mulik el ilyen mulatság verekedés nélkül, mert a különböző fegyveremekhez tartozó hadiak rendszeren üsszekapnak a kikapások eselédleányok. Az éjjel is történt egy ilyen verekedés, amelynek az lett a vége, hogy az előhívott katonai őrzőket sortízet adott a huszárokra, akik közül egy halálosan megsebesült. A Hungária-ut 59. szám alatt lévő csapatokban mulattak az éjjel a huszárok meg a bakák. Táncoltak — ittak késő estig, amikor összeesettek. A bakák többen voltak s a huszárokat kiszorították a helyiségből. A huszárokat nagyon bosszantotta ez a dolog s nekimentek a kapunak, amelyet mögöttük bezártak s kardjaikkal feszegetni kezdték. A vendéglős erre a tépárparancsnoksághoz fordult segítségért, ahonnan azután kisetelt az őrzőket, amely csendre intette a dühös huszárokat. Ezeknek persze nem imponált a felszólítás — amely szintén bakáktól jött — amire az őrzőket vezető tizedes tüzet vezényelt. Eldördültek a fegyverek s a következő pillanatban nagy jajszóval összerogyott az egyik huszár, a 21 éves Szilágyi István, akinek hasába furódott az egyik golyó. Gyorsan előhívták a mentőket, akik azután haldozóval vitték a XVI. számú helyőrségi kórházba. E közben sok lovas- és gyalogos rendőr iparkodott a terület helyreállítani, de a fékevesztett huszárok Elker letván 1028. számú rendőrt is megsebeztek, aki most a rendőrkórházban fekszik. Végre is az őrzőket öt huszárt elfogott s a katonai hatósághoz kísért. mire a rend helyreállt.

— **Helyreigazítás.** Az Osztrák Elemi Biztosító Társaságának a január 6-iki számunkban levő híre vonatkozólag, amelyben az volt, hogy a társaság tábláin kétféle sas van, annak a kijelentésére kér től bennünket, hogy Magyarországon nem használja az osztrák címet.

Forint és korona.

Budapest, január 8.

Az ujesztendő esküdtészeket hozott nekünk, magyaroknak, és koronát. Az előbbit már meg is szoktuk, de az utóbbival sok a baj. Szegény bankpénztárosok — ma két eset is volt — ötezer korona helyett ötezer forintot adnak vissza, a gyárosoknak a munkásokkal van bajuk. (Az egyik ma vissza is tért a forintra.) Nem a hirtelen változás ennek az oka, hanem az, hogy a kezünkbe adnak egy bankjegyet, amelyre az van írva, hogy 5 tulajdonképpen nem öt, hanem tíz, a zsebünkben van egy forint, amely tulajdonképpen nem forint, hanem korona, és nem is egy, hanem kettő.

A postán ötkrajecros bélyeg már nincs, csak tízfílleres, de arra az van írva, hogy 5. Így lehet lassan, de biztosan belebolondulni ezekben a mizériákba. Még az intelligens ember is belezavarodik, hát még a tanulatlan szegény ember!

Az egésznek pedig az a nyitja, hogy az állam büntetés terhe alatt kötelez minket a koronaszámításra, s ő azalatt forinttal számít. Nekünk azt kell mondanunk az állampénztárnál: kérek vissza tíz koronát, s az állam így felel: tessék öt forint. Vagy az osztrák-magyar bankot, a két bankjegyek urát és parancsolóját nem kötelezi a koronaszámítás? Micsoda rend az, hogy így belevisszük az embert a tévedésekbe, s keservesen fiztetik meg vele az államnak azt a mulasztását, hogy elrendeli az új számítás s ő maga majd csak később alkalmazkodik hozzá?

Most már csak úgy lehet segíteni ezen a bajon, hogy minél előbb elvegyék tőlünk a forintot, s koronát adjanak helyette. Mert addig ilyen kevéssé fogjuk természetesnek találni, hogy valami, amire öt van írva, tízet ér.

A postaigazgatóság megnyilatkozik ma ez ügyben, s a következő, abszurdumokban gazdag kommunikáté teszi közzé:

A kötelező koronaszámítás behozatala, vagyis az évi január elseje óta több oldalról hangzottak fel panaszok a tekintetben, hogy a postahivatalok nincsenek ellátva az új bélyegekkel; hogy a forint és krajecra kiállított utalványlapokat a postán nem fogadják el, a régi irlapokat nem cserélik ki stb. — A budapesti m. kir. posta- és táviratigazgatóság figyelemzetti tehát a közönséget, hogy a kereskedelmi miniszter múlt évi december 13-án 84096 szám alatt e tárgyban kiadott és a Budapesti Közlöny múlt évi 288. számában közzétett rendelete minden postahivatálnál ki van függesztve és ebből mindenki teljes tájékozást szerezhet magának arról, hogy utalványait vagy más köl. lemeinyeit most hogyan adja postára, mit követeljen, és mit nem követelhet a postahivataltól. Határozottan utasítva vannak ezen rendeletben a postahivatalok, hogy folyó évi január 6-1-től csak az 1, 5 és 25 filléres levélbélyegeket és az 5 filléres levelező lapokat szolgáltassák ki a közönségnek, mert a többi régi levélbélyegeket egyelőre még három hónapig érvényben maradtak. Ezen rendeletben utasítva vannak továbbá a postahivatalok, hogy a régi utalvány-irlapokat, postai megbízási jegyzékeket és pénzeslevélborítékokat minden díjlemondás nélkül cserélték ki újakkal, mert a régi irlapokat használni már nem szabad. Ezenkívül minden hivatalnál 2 fillérré megszereshető az új tarifa kivonata és ebből meggyőződhetünk előre is arról, hogy miért mit és mennyit tartozunk fizetni. Az átmeneti idő nehézségeivel a postának meg kell küzdenie; ez elkerülhetetlen, de ezen nehézségek leküzdéséhez a közönség is hozzájárulhat, ha az érdeklődő hivatalos közleményeket a maga részéről is elolvassa, minden konkrét panaszát pedig egyszerűen egy levelezőlapon a posta- és táviratigazgatóság tudomására hozza.

(Egy nyilatkozat.)

Egy fúrge könyvmatos, a *Független Hirmondó* ma nagy kártyával út rá a koronás rendtelenségre: a Wekerle-kormány egy tagjának kemény kritikáját közli arról a fura állapotról, hogy koronában számítjuk most kötelezően a forintot. És koronánk nincsenek. Vajjon melyik tagja a Wekerle-kormányának mondta ezeket az igazságokat és vajjon aki mondta, volt-e egyáltalán valaha excellenciás ur, azt rá kell bízni a gyors kezű tudósító jó lelkiismeretére. De mert igazságok, imé adjuk őket, amint következnek:

— Az a sok nehézség, amely különösen a nép és a kereskedővilág alsóbb rétegeiben akkor áll elő, ha koronás pénznemek hiányában forintos pénznemmel kénytelen az ember koronaértékű fizetéseket teljesíteni, egyáltalán nem volt számításba véve, mert ilyen nehézségekre megfelelő előkészület mellett kitátás sem lehetett. A fölmerült nehézségek okai gyanánt azt tartom súlyos hibának, hogy nincsenek megfelelő pénzjegyeink. Ha én átmevzek egy új számításra, meg kell

lenni a hozzávaló pénzjegyeimnek. Ugyan mibe került volna a pénzek utánnymatása? A kötelező koronaszámítás behozatala hígondolva jól volt. Arról én nem teletek, hogy mások rosszul hajfják végre. Egy korona annyi mint száz fillér, két korona pedig annyi mint egy forint. Még a félkrajcár is érvényre jut, ami a korábbi számítás idején egyáltalán nem volt lehetséges. Természetesen, ha fillérekben beszélünk, fillérpénznek lenni kell, vetetni kell. Ha nincsenek koronás pénzjegyeink a fillértől kezdve föl a legmagasabb értékjegyig, akkor sok nehézség áll elő, de ha vannak: akkor könnyen megy az átszámítás is.

A koronaszámítás behozatalával egyidejűleg a postai ajánlási és egyéb díjak fölemelése nem volt tervbe véve. A postadíjak fölemelése semmiféle összefüggésben nincs a kötelező koronaszámítással. Filléres emelések történtek. Filléreket kellene összeadniok s hallom, hogy fillérpénz nincs. Ha belemevgek ilyes valambe, meg kell lenni a fizetési pénznemnek nálam. Se apró váltópénzünk, se nagy értékűnk nincsenek. Így nem lehet komolyan dolgozni.

Idő is volt elég kinyomatni a pénzjegyeket. Amióta az érték m g van állapítva, hatszor is kinyomatatták volna. Ezernyolcszázegyzvennyolcban — csak például hozom fel — olyan régi, ócska, rozoga fapapíren nyomták a Kossuth-bankot, amelyen présre ma rá sem néznének, mégis elég gyorsan előtremettték a szükséges bankpénzt. A mai sajtó mellett nehézségről beszélni sem lehet és a pénzjegyek késését ilyesmivel menteni akarni neveltséges. A pénzjegyek forgalombahozásánál nem szabad sem késedelmeskedni, sem pedig eltérni, hogy a bank ki ne nyomassa előre a jegyeket. Már régen ki kellett volna azokat nyomtatni és forgalomba hozni, hogy a közönség, az egész ország népe szokójához, s mikor az új pénzjegyek fakultative mind forgalomban lettek volna és meghonosodtak, csupán akkor lett volna helye a kötelező koronaszámítás behozatalának.

A múlt évben már átmenetileg alternative jegyzetelni kellett volna a forintot és koronát a tőzsdén, a postai értékeknél. Utólag már nem is adtam volna ki forintot. Vasuti jegyet, mindent lehetett volna fakultative vinni. De az új pénzjegyeknek meg kellett volna lenni. Azonkívül ilyenkor a népet tanítatlannak volna. Pappal, tanítókkal. Hiszen mindenütt szokás ilyen esetekben egy kis oktatásban, tájékoztatásban részesíteni a köznépet, mint a méter-rendszer behozatalakor nálunk is megtörtént. Ez most mind elmaradt és az ország benne van a legkellemetlenebb hecében.

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Évszakok.** Ötödik esztendeje, hogy a Budapesti Zenekedvelők Egyesülete a közönségnek bemutatta Tinél Edgár Francisusát. Azóta nem került előadásra egyetlen oratorium sem Budapesten. Ez az öt esztendő azt bizonyítja, hogy a zenei izlés nálunk nagyon egyoldaluan fejlődik és csakis a modern áramlatnak hódol. Bécsben, Berlinben zeneegyesületek alakultak arra a célra, hogy bemutassák az oratoriumokat, amelyekben egyszerűség és világosság egyesíti a dalt a zenével. Nálunk a Budapesti Zenekedvelők Egyesülete vállalkozik erre hosszú időközben. Ez a derék egyesület az országnak talán egyetlen egyesülete, amely a klasszikus zenét is műveli: éppen csak a publikum izlésének fogyatékossága, közvetve tehát az anyagi eszközök hiánya miatt nem vállalkozhatott a nagyobb koncepciójú klasszikus művek előadására. A Vígadó nagytermében ma este előadásra került Haydn hatalmas oratoriuma az *Évszakok* — zsufolt terem előtt. Ez a nagy és szízes publikum talán bátorítója lesz az egyesület vezetőségének, hogy utját állja a zenei izlés helytelen irányu fejlődésének. És a mai hangverseny fölülségessé teszi a jövőre, hogy olyan nagylelkű mecenásokra legyen szükség, mint Ormódy Vilmos, aki a budapesti zeneélet iránt való kiváló érdeklődéséről tett tanúságot, amikor anyagi segítséggel lehetővé tette az egyesület és a közreműködők mai nagy erkölcsi sikerét is.

Majdnem száz esztendeje, hogy Haydn József először mutatta be Bécsben az *Évszakokat*. A nagy mester, akinek az első pártfogója egy magyar főúr, herceg Eszterházy volt, rengeteg sikert aratott evvel az oratóriummal, amikor 1801-ben maga dirigálta fenséges művét. Az *Évszakok* nem versenyezhet a Teremtéssel. De ha jobban hiányzik is belőle az invenció gazdagsága, szintén telve van üdösséggel, természetes egyszerűséggel és avval a nemes vallásossággal, amely Haydn lelkeből a legkiválóbb zenét fakasztotta.

Az *Évszakok*, az emberi élet négy évszaka. És Haydn párhuzamosan festi a természet négy évszakát a lélek négy évszakával. A tömérdek hangulat s a színváltozások rengeteg skálája bő alkalmat nyújt

arra, hogy a zenei festés szingazdag képei nagy változatossággal követhessék egymást.

A mai előadást, amely bemutató is lehet, mivel-hogy ezelőtt tizennyolc esztendővel adták legutóbb elő az Évszakokat, a műkövelők közreműködése ellenére művészi nivóra emelte *Bellovits Imre*, az egyesület karmestere. Az ő nagy zenei tudása és fáradhatatlansága tette lehetővé ezt a teljesen egybevágó és művészi előadást. A kar derekasan működött. *Hanne* énekeszeit *Rabinovszkyné* énekelte, akinek a kiváló zenei intelligenciája és üde csengő hangja nem ismeretlen a budapesti zenevilág előtt. *Simont Takács Mihály*, *Lukácsot Arányi Dezső*, *Operánknak* az a két oszlopos tagja énekelte. A közönség rendkívül melegséggel fogadta az előadást és zajos tapsokkal honorálta a közreműködőket, *Bellovitsot* pedig, aki ma mint dirigens remekelt, nagy ovációkban részesítette. (s. t.)

**** A Nemzeti Színház új rendezője.** Gróf *Keplerich István* intendáns *Somló Sándort*, a *Nemzeti Színház* művészt, ez év január elsejétől kezdve a színház rendezőjévé nevezte ki.

**** Az Operaházban holnap Aidát adják bérlet-folyamban** (6. szám) *Vasquez grófné*, *Hilgermann Laura*, *Berts Mimi*, *Larizza*, *Beck*, *Ney D.*, *Kornai* és *Ney Bernát* közreműködésével.

**** Filharmóniai hangverseny.** Holnap, szerdán este 7^{1/2} órakor tartják meg az V-ik filharmóniai hangversenyt a Vigadó nagy termében *Sauret Emil* londoni hegedűművész közreműködésével. A műsor első felét, *Schaumann „Manfred”* nyitányát és *Saint-Saëns* III-ik hegedűversenyét *Sauretval*, *Erkel Sándor* vezényli. *Bullykay Ákos* cisz-moll szimfóniáját (ujdon-ság) és *Grieg* szimfónikus táncát *Kerner István* operaházi karnagy dirigálja, ki ez alkalommal először lép a filharmónikusok dobogójára ilyen minőségben.

**** Kadét-kisasszony.** Gróf *Keplerich István* intendáns, ki most tudvalevőleg Bécsben van a delegáció ülésén, táviratilag megengedte, hogy *Máder Raul*, a m. kir. Opera karnagya *Kadét-kisasszony* című operettjét a szerdai bemutató a Népszínházban maga dirigálja. Az operett iránt rendkívül nagy az érdeklődés és nemcsak az első előadás jegyeit ostromolják a pénztárt, hanem a következő előadásokra is igen sok előjegyzés történt. A *Kadét-kisasszony* e héten szerdától fogva négy este van kitűzve; csak szombaton váltja fel a *Kis szökevény* előadása, amely iránt még folyást olyan nagy az érdeklődés, hogy a műsorról le nem vehető.

**** Hangverseny.** A *Dombóvári Kereskedelmi Kaszinó* 6-ikán fényesen sikerült hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendezett a zsidó nőegyesület javára. *Reiner Olga* kisasszony magyar népdalokat adott elő zongorán nagy hatással; *Weisz Kornélia* kisasszony bájosan szavalta el *Hajdu Miklós Menyegző után* című monológját; *Haberfeld Adolfiné* briliáns technikával zongorázta *Liszt* Magyar rapszódiaját; dr. *Hónig János* szép szavalattal és dr. *Neumann Jónás* művészi hegedűjátékát, valamint a műsor többi számain is, zajosn megtapsolta a közönség. *Hajdu Miklós* fölolvása után kezdetét vette a táncmulatság.

**** A Névtelen levelek bemutatója.** A Magyar Színház új bohózatának, a *Névtelen leveleknek* a mult hétről elhalasztott bemutatását e hónap 12-én tartják meg. A darab nyilvános próbájára 11-én délelőtt 11 órakor lesz.

**** A Bessenyei-kör hangverseny.** Nyíregyházán a Bessenyei-kör fényes művész-estét rendezett tegnap a Korona-szálló nagytermében, ahol a város színe-java találkát adott énekének. Az est rendezői közt volt maga báró *Feilitzsch* főispán és *Feriticska* a város népszerű képviselője, akik a Bessenyei-kör élén állanak és — dr. *Prok* ügyvéd, a buzgó titkár közreműködésével — már eddig is szép eredményeket értek el az irodalom és művészet iránt való érdeklődés fokozása dolgában. Az est színvonalát különösen az emelte, hogy a rendezőség illusztris közreműködőkről gondoskodott. Mervita többek közt *Ábrányi Emil* és neje, akiket az est fényes közönsége zajos ovációkban részesített. *Ábrányiné-Wein Margit* három számot énekel rendkívül hatással. Énekelte *Gounod* Faustjából a nagy áriát, *Carmenből* a *Habanerát*. *Massenet*től egy ékszer, végül pedig magyar dalokat, valamennyit elragadó bájjal, igazi művészzel. A közönség tüntetve ünneplte a kiváló művésznőt, aki legközelebb hosszabb művészi kőrtra indul, minthogy az Opera még mindig nem tett lépést a differenciák méltányos kiegyenlítésére. *Ábrányi Emil* magas színvonalon álló felolvasással nyitotta meg a programot és a többi számot dr. *Szabó László* hévvel teljes deklamációja és *Óláh-Fátyol* Ottó kisasszony — szintén budapesti vendég — jeles cimbalomjátéka töltötte ki. *Papini Albertné* finom zongora-kísérete szintén teljes dicsőretet érdemel.

**** Lewinszkyne asszony bucsuja.** *Lewinszkyne* asszony, akiről említettük, hogy végleg visszalép a színpadról, tegnap bucsuzott el a bécsi *Burg-Theater* délutáni előadásán *Stuart Mária* színdarabban. A közön-

ség melegen tüntetett a bucsuzkodó művésznő mellett és sokan voltak, akik felkiáltottak hozzá a színpadra:

— Térjen vissza! Maradjon!

A *Burg-színház* tagjai a művésznő eltűzésében bucsuztak a magánéletbe vonuló pályatársnőjüktől.

**** Újságírók matinéja.** A *Budapesti Újságírók Egyesületének* vasárnap, január 14-ikén tartandó matinéja iránt óriási az érdeklődés, amit a matiné programja igen természetessé tesz. Művészi színvonal és gazdagság tekintetében ez a műsor igazán legelső rangú; a közreműködők névsora: *Ábrányiné-Wein Margit*, *Szilágyi Arabella*, *Agai Alois*, *Pepper Dávid*, *Blau Gyula* és *Szendy Árpád*. Az előadandó számok között egész sor ujdonság is szerepel. Meghívókat a matinéra nem ad ki a rendezőség. Jegyet mindenki válthat naponta délután 3—6-ig a *Budapesti Újságírók Egyesületében* (Kereposi-ut 17. sz. I. em.). Földszinti páholy ára 10 korona, erkélypáholy 8 korona, földszinti ülés 2 korona, erkélyülés 1 korona.

**** Egy szerző és a darabja.** Kitéznek valamiféle pályázatot színdarabra, az embor pályázik s vagy megnyeri a díjat, vagy pedig nem nyeri meg a díjat. Az első esetben, ha t. i. megnyeri a díjat, megint két eset lehetséges: vagy előadják a pályadíjnyertes darabját, vagy pedig nem adjuk elő, amely utóbbi eset nálunk gyakoribb, mint az első. De tegyük fel, hogy a darabot előadják, akkor ismét a következő két eset állhat elő:

- a) vagy megbukik,
- b) vagy nem bukik meg.

Folytathatók még tovább ezeknek az al-eseteknek az al-eseteit, ha mindezeket nem olyasvalami adná a tollunkra, amire nálunk még nem volt eset. Ez az eset pedig, amire nem volt még eset, a következő: A *Népszínház* legutóbb népszínmű-pályázatán, amelyen a *Karicufarfang* nyerte meg a díjat, egy *Elveszett boldogság* című népszínmű is részt vett a pályázatban; erről a népszínműről egy könyvatos tudósító a következő hírt bocsátja a napisajó rendelkezésére. Elég humor nyilatkozik meg benne, hogy el ne vonjuk a nagy nyilvánosság elől.

Elveszett boldogság. A legutóbb eldöntött népszínmű-pályázat alkalmával, amelyen *Bokor József Kuruc farfangoja* került ki győztesen, különös dicsőrével tüntette ki a bíráló bizottság az *Elveszett boldogság* című népszínművet, mely *Kerekes Mihály* vidéki színész talpa szerzője. *Kerekes Mihály* most feljött a fővárosba, hogy az illetékes fórumnál valahogy kieszközölje darabja színe hozatalát, amelytől nagy sikert remél s a melyről *Baldass József*, a *Beszterce* szerkesztője külön tárcáikat irt lapjába, népszínmű-irodalomunk nagy nyereségének mondva az *Elveszett boldogságot*.

**** Melba asszony Bécsben.** *Melba* asszony, a párisi nagy opera sokat emlegetett csillaga tegnap este óta Bécsben van, ahol egyetlen hangversenyt rendez. A *Neue Freie Presse* egy dolgozóására meglátogatta a művésznőt s érdekes intimitásokat mond el róla:

Melba asszony, szól a tudósítás, legszívesebben anyanyelvén, angolul beszél s ezen a nyelven tán a legközelebbebb, mert rögtön a most folyó angol-boer háborúra terelte a beszédet. *Melba* asszony, akire ez a háború nagyon fájdalmasan hat, már három unokafivért és kilenc barátnót veszített el a délafrikai harctéren. Nem mulik el nap, hogy a művésznő ne kapna levelet, vagy legalább egy levelezőlapot olyan ismerőseitől, vagy jó barátaitól, akik a harctérről vonulnak s néhány bucsuzót intéznek hozzá.

— Ha az ember meggondolja, hogy a háború még egy esztendőig is eltarthat — mondja *Melba* asszony. — meghasad a szíve az embernek.

A művésznő most kizárólag feketében jár s toilleto-jére nézve ezt mondta:

— Legszívesebben teljes gyászt viselnék, de ezt egy művésznő, aki a közönség kedvéért létezik, nem engedheti meg magának.

Az a koncesszió, amelyet *Melba* asszony a közönségnek tesz, egy rendkívül elegáns lila-bársony kalapból áll.

A művésznő középtermetű, so nem sovány, se kővér s szabályosan szép arca nagy intelligenciára vall. Ismeri saját művészi értékét, de ugylátszik nem becsüli túl, mert „európai hírnévéről” maga is egy kis iróniával beszél.

Melba asszony már a *Musikverein* termében tartott tegnapi próbán, amelyen *Lucia* örülési áriáját és a *Traviata* nagy áriáját énekelte, nagy tetszést aratott.

**** Aida a Hírműködésben.** A magy. kir. operaházban holnap, kedden este *Verdi* dalműve, az *Aida* kerül színe. A *Telefon Hírműködés* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetek otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva katonazene és cigánymuzsika hallható a kagylókön.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Akadémiából.** A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya ma délután 5 órakor *Szász Károly* elnöke alatt ülést tartott, melyen *Asódi Oszkár* levelező tag a magyar nyelvbe került szláv szók átvetelésének helyéről és koráról kimutatta, hogy a szláv szók nagy tömege nem kerülhetett, a mint *Munkácsy Bernát* hiszi, már *Etelközben*, illetőleg *Lebe-*

diában, a mi nyelvünkbe. Ifj. *Szinnyei József* rendezte *Egy igéi személynagunk eredete* című dolgozatát olvasta fel, amelyben kimutatja, hogy a harmadik személy névmása a történelőtől korban *f* kezdéssel volt; az *n* személynag eredetileg csak a fölszólító módban volt meg s abból terjedt át némeleg más igealakokra.

FARSANG.

○ **(A katonai kaszinó bálsa.** A budapesti katonai tudományos kaszinó új palotájának felavatására ma az épület dísztermében sikerült bált rendeztek. *Czibulka* altábornagy a kaszinó elnöke *Valentics* altábornagy alelnökkel és *Gál* ezredessel a vigalmi bizottság elnökével együtt mindent megtettek, hogy a bált fényessé tegyék. A teremben nagyszámu és élkelő társaság gyűlt egybe tanulságú annak a bensős viszonynak, mely a budapesti helyőrség tisztjei és a közönség közt fennáll. A vendégek este fél 9 órakor kezdtek gyülekezni és a kaszinó termeit csakhamar élkelő társaság töltötte meg. A fényes mulatságon jelen volt a közélet számos kitűnője, a katonai és polgári élkelőség.

○ **(A gépészek, művezetők és elektrikusok országos köre** január 13-ikán este 9 órakor az ügyvédi kamara dísztermében és összes helyiségeiben zárt-körü mulatságot rendez.

SPORT.

○ **Az urlovas-szövetkezet közgyűlése.** Tegnap tartotta az urlovasok szövetkezete *Jankovics Bécsán* Gyula elnökelete alatt ez idei rendező közgyűlését. A közgyűlésnek, melyet hosszú ideig tartó igazgatósági tanácskozás előzött meg, ezuttal igen érdekes napirendje volt, nem csupán a jövő évi költségvetés, versenydíjak és versenyek megállapítása. A legnagyobb fontosságu a közgyűlésnek az a határozata, hogy áprilistól kezdve a pályáin kiirt minden olyan versenyben, melyben urlovas-szövetkezeti tagok lovagolnak, az első három helyezett ló lovasa egy-egy arany emlékérmét kap. E határozattól a szövetkezet az urlovasok szaporodását reméli. Nagyon érdekes a közgyűlésnek a határozata is, hogy ezental az őszi hadgyakorlatokra való tekintettel az alegi szeptemberi meeting nem urlovasok, hanem belföldi jockeyk és istállófők versenyéből fog állani. Minden nap programján csak egyetlen urlovas verseny lesz. Az idei versenydíjakat 336.000 koronában állapították meg, ami a tavalyi állapottal szemben mintegy 50.000 korona emelkedést mutat. Végül kimondta a közgyűlés, hogy a sífoki versenyteret fejleszteni kívánja, s e végből a szövetkezet sífokon nagyobb beruházásokat fog tenni, hogy a versenyter nagyobb meetingek rendezésére is alkalmas legyen. Ez azonban akkor történik meg, ha a szövetkezetnek a sífoki versenyterre vonatkozó, most lejárt szerződését megújítják. A közgyűlés ez este máris megszavazott 20.000 koronát egy új, díszes tribün építésére.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Freystädter Flóra bécsi ügye.** Egy bécsi újságban jelent meg a napokban az a közlemény, mely azt írta *Freystädter Flóra* asszonyról, hogy egyik hitelezője csalásért följelentette a bécsi rendőrségnél. A bárónő ügyvédje dr. *Wellisz Vilmos* azonban Bécsbe utazott s illetékes helyen kimutatta, hogy a vád egy zsaroló banda kohlmanya. Evvel a bandával, melynek élén egy budapesti s egy bécsi hírhedt uzsorás áll, a meghurcolt asszony a büntető-törvényszéken fog leszámolni.

§§ **A filozóf búne.** Azt a sok rossz viccet, amelyet a filozofter emberre kitalálnak ebben az országban, mind valóra váltotta *Bokor Sándor*. A legfájdalmasabb viccet, a koplalást leginkább. Éhes volt szegény és voltak irodalmi ambíciói is, megindította hát a *Fővárosi Tanácsadó* című hetilapot, amiben egyébként semmi bűn sem volna, ha *Bokor Sándor* az új lapot nem az alkalmazottak kauciójából nyomatta volna. A *Fővárosi Tanácsadó* embereinek a kauciója hamarosan elfogyott, elfogyott vele a lap is s akkor újabb kaució állásokra kellett *Bokornak* gondolnia. Három helyről is jött most ellene följelentés, de csak az egyik följelentő *Magyar János* követelte rajta az ötven forintját. A bíróság ma egy másik ügyét is elintézte a vádlottnak. *Bokor* ugyanis *Pataky Andor* végrehajtót, aki foglalni ment hozzá, kiséprzte a lakásából. A végrehajtót ezt nem hagyta annyiban s így ma a *Bokor* ellen emelt vád a hatóság megsértésével is erősebb lett. Csak töredelmes vallomásának köszönhető a vádlott, hogy a bíróság mindössze két hónapi fogházra és tíz forint pénzbüntetésre ítélte.

SS A Dragovics-ügy. Dragovics Rudolf gyilkossági ügyében dr. Várady Sándor kir. alügyész vezetése alatt a budafoki csendőrség ma is folytatta a vizsgálatot. Az öt letartóztatott kocsis kihallgatása az egész napon át tartott. Mind az öt gyanúsítottat erős fedezet mellett ma este hozták be a pestvidéki törvényszék fogházába.

SS Az erzsébetfalvi rablógyilkosság. Pandurovits Péter gyümölcsárut, akit Marsovszki Anna meggyilkolásának vádjá terbel, a csendőrség vasárnap reggel szállította be a pestvidéki törvényszék fogházába. Bucz vizsgálóbíró a torhelő gyanúok alapján nyomban elrendelte a vizsgálati fogságot Pandurovits ellen, aki azonban a vizsgálóbíró határozata ellen a törvényszékhez felebbezett. A pestvidéki törvényszék vádatánca ma foglalkozott Pandurovits felebbezésével s helybenhagyta a vizsgálati fogság fenntartását.

Nyiltér.

KÖSZÖNET.

Fogadják mindazon barátaink és ismerőseink, kik felelőtlentlen és szeretett férjem, illetve atyáink

ROSENBERG ADOLF urnak

gyászos elhunytá alkalmából öszinte részvétőknek adták tanujelét, melyen érzett hálás köszönetünk.

Bács-Almás, 1900. január hó 8-án.

A gyászoló család.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

New York, január 7. Kingstonon át ideérkezett jelentések szerint Sanclemente, Kolumbia elnöke meghalt. A politikai helyzet e mistt nagyon komolyra fordulhat.

Gróf Lützwow visszahívása.

Drezda, január 8. A király délelőtt *Melzsch* külügyminiszter jelenlétében ünnepélyes kihallgatáson fogadta gróf *Lützwow* osztrák-magyar követet, aki átnyújtotta visszahívó levelét. Délután *Lützwow* grófot és nejét a királynő fogadta a *Strechlen-villában* és meghívta őket az udvari ebédre.

Uj táviróvonalak.

Zürich, január 8. Ma nyitották meg a zürichi és zürich-londoni közvetlen táviróvonalakat.

Szabadságot tanár.

Frága, január 8. A kormány szabadságot a téli időszak tartamára *Massarik* tanárt, aki a tüntetések miatt abba hagyta az előadásait.

Megakadályozott tüntetés.

New York, január 8. *San-domingói* táviratok szerint a *Cécile* francia hadihajó odaérkezett. A kormány megakadályozott egy *San-Domingóban* tervezett nyilvános tüntetést, mert a francia konzul ebben Franciaország megsértését látta.

Leégett olajgyár.

Bécs, január 8. A *hütteldorfi* pályaudvaron az olajgyár rakтарыűletének egy ólomosöve megrepedt, az olajgyár meggyuladt és este 6 órakor a gépgyár leégett. A tüzet este 8 órakor eloltották.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, január 8. (*Gabonapiac.*) Igen gyöngye forgalom mellett buza tartotta magát, ellenben rozs 1/2 márkával olcsóbb lett. Zab változatlan. Az idő boros.

Bécs, január 8. Az ausztriai ipar-egyesület a német-orosz iparegyesület mintájára osztrák-orosz iparegyesületet fog létesíteni, amelynek az Orosz-császáral való kereskedelmi viszonyok ápolása lesz a feladata.

Frankfurt, január 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Árfolyamok decemberről. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 232.70. Osztrák-magyar államvasut 135.90. Déli vasut 28.80. Osztrák aranyárjradék —. Olasz járadék 93.45. Laura-kohó 253.50. Harpeni 202.25. Discont 191.70. Alpesi —. Bécsi bankgyesület —. Nyugodt.

Berlin, jan. 8. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négysszázalékos magyar aranyárjradék —. Magyar koronárjradék —. Osztrák hitelrészvény 232.60. Osztrák-magyar államvasut 135.90. Déli vasut 28.60. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschleiradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, január 8. (Kábelürgöny.) (Zárul.) Buza tavaszi 74.7%. Buza téli 73.7%. Buza májusra 73.%. Buza júliusra —. Tengeri májusra —. Tengeri júliusra 39.—. Zab —. Rozs —. Liszt 2.80.

New York, január 8. (Értéktörsde) Váltó Londonra 4.88%. Váltó Berlinre 94.%. Ezüst 59.—.

Chicago, január 8. (Kábelürgöny.) (Zárul.) Buza májusra 67.%. Buza júliusra —. Tengeri májusra 32.%. Zab májusra —. Rozs májusra —.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(XIV)

Leghatalmasabban Németországban szervezkedtek a szocialisták. Marx kezdeményezésére, aki a *Kapital* című művében megírta a német szocialdemokraták bibliáját, továbbá Bebel, Liebknecht, Vollmar s mások izgatására hatalmas szocialista párt alakult, amely rögtön megnyitotta magának a parlament kapuit. Németország, amely 1871. óta egyre gyarapodó világhatalommá lett és óriási mértékben fejleszti a gyárípárt, a legkedvezőbb talaj volt a szocialista eszmék számára, még a vaskezü Bismarcknak drákói törvényei sem tudták terjedését, megerősödését meggátolni. 1871-ben Németországban az összes képviselőválasztási szavazatok közül 100.000-t kaptak a szocialdemokraták és két képviselőt küldtek a birodalomtanácsba, huszonhét évvel utóbb a szavazatok száma már két millió és százezer s a birodalomtanácsba 56 szocialdemokrata képviselő került, oly párt, amelyvel a legkomolyabban kell számolni.

Számoltak is vele, kényszerűségből. A munkásvédő és munkásbiztosító törvények a párt nyomása alatt születtek meg s egyelőre igazolják a német szocialdemokratáknak azt a programját, hogy nem forradalmakkal, hanem makacs, törvényadta eszközök segítségével kell a szocializmusnak a bourgeoisie nyakára nőnie.

Az új áramlatok élénken foglalkoztatták a Vatikánt is. XIII. Leo, a diplomatóból lett pápa hozzászólt a munkáskérdéshez a *Reum Novarum* kezdetű enciklikában, amelyben a bérminimum megállapítását, a keresztény szeretettől átlengett munkásegysületek alapítását ajánlja, egyebekben pedig teljesen tomista álláspontra helyezkedik.

A nagy áramlatot sem a német munkásvédő törvények, sem a pápai enciklika nem térítette új utakra. A bourgeois-társadalom csak nyomról-nyomra enged, lehetőleg lassu tempóban, mert összes, száz éves munkával szerzett hatalmát félti a szocialistáktól, az új társadalmi rendtől. Ugyanannak a színijátéknak vagyunk a század végén a szemlélői, amely a század elején oly gyakran lejátszódott, a midőn a százados dinasztiák minden liberális újítástól irtóztak, attól tartván, hogy velük maguknak ásnák meg a sírt. A dinasztiáknak később be kellett látniok, hogy egyelőre nem érte őket ez a csapás, mi több, a század végén nem egy helyen imperialisztikus törekvéseket engedhetnek meg maguknak az uralkodók. A bourgeois-társadalom ugyanilyen rettegéssel és ugyanakkora bizalmatlansággal nézi a szocialista mozgalmakat, mint amilyenekkel az uralkodók nézték a liberális küzdelmeket. Vajon okulni fog-e a történelmi tanulságból?

A századvégi Vatikán.

1870. szeptember 20-án Viktor Emánuel király ágynyi rést lőttek Róma falain s még aznap az olasz nemzeti trikolor lengett az ősi városon. Vége lett a pápaság világi hatalmának. Ez természetesen nem maradt hatás nélkül az egyház fejlődésére, mi több, új és nagy látóhatárt nyitott meg számára.

IX. Pius, tornyosulni látva maga körül a follegeket, az utolsó pereben a vatikáni zsinaton kihirdette a pápa esalatközhatatlanságának dogmáját. Ezzel vélte veszendő hatalmát megerősíteni, a pusztuló világi korona fényét átvinni a tiarára. Csalódott. Az új dogma nagyon sokféle resszenzust keltett, Németországban Döllingernek s más elsőrangú teológusoknak vezetése mellett sok katolikus szakadt el Rómától s megalapította az ó-katolicizmust. Ugyancsak abban az időben egy hajszálon lógott, hogy az egész magyar papság elszakadjon Rómától s megalapítsa a magyar nemzeti egyházat. Számom bajnak kutforrásra lett az új dogma, a helyett, hogy az egyház tekintélye megerősödött volna: megrendült és IX. Pius esalódottan, mint a Vatikán önkéntes foglya szállt sirba 1881-ben.

Utóda, XIII. Leo, merőn más, nagyszerű tervekkel foizalta el a trónt. Az aktuális politikát

keve-ebb hévvel üzte elődeinél, sőt csaknem egészen átengedte államtitkárának, Rampollának. Annál behatóbban foglalkozott a modern társadalmi és tudományos kérdésekkel, továbbá az egyháznak világszerte való terjesztésével. Láttuk az imént, hogy ő is hozzászólt a szocialista áramlatnak új mederbe való vezetéséhez, épp így hozzászólt egyéb társadalmi kérdésekhez is. Fügöndja azonban az egyház terjesztése. Csaknem husz éves pápasága alatt ez izgatta, ez lelkesítette, talán ez tartotta benne az életérőt. Nagyszülő a terv, amelynek kiviteléhez fogott. Először a keleti egyházakat akarta belevonni a rómaiba, megtéríteni mindazokat az apró szikizmakát, amelyeket különböző kisázsiai nemzetiségek önvédelmi célból tartóztak meg. Azután egyesíteni akarta Oroszország ortodoxait Rómával, végre Angliát akarta visszatéríteni az egyház kebelébe. Hatalmas mozgalmat indított meg, latba vetette egyre növekvő tekintélyét, sőt kész volt tervei kivitele érdekében engedményeket is tenni. Sikere ennek a nagy készülődésnek eddig természetesen nem lehetett: itt, ha egyáltalán lehetséges célt érni, csak lassu, nemzedékekre kiterjedő munka árán érhető el eredmény. De XIII. Leo ezzel a nagy koncepcióval új utakat jelölt az egyháznak, kiemelvén a politika közönséges országutáiból.

A pápaság tekintélye megtisztult, leszűrődött, a pápai állam elvesztésével szinte megszabadult a földi salaktól. Ma még erős a Vatikánban az az áramlat, amely okvetlenül kívánja a régi pápai javak visszaszerezését, de ugy látszik, hogy a Vatikán bőlesebb köröi lassankint bele-törődnek ebbe az állapotba és sietnek kihasználni az anyagi függetlenséget az egyház szellemi hatalmának gyarapítására.

Mindenestre bizonyos, hogy a pápaság még sohasem állott olyan ideális tiszta magaslaton, mint a század végén.

Világpolitika.

Azt mondtuk, hogy a XIX. század utolsó harmadában az emberek a táviróhuzallal körül-drótozták a földgömböt s szárnyat kötvén a gondolatnak, szertevitték azt mindenhova, ahol a civilizáció hajlékot épített magának. A század nagy közlekedési eszközei csodás közelségbe hozták egymáshoz a népeket és elősegítették a gondolatok és az anyagi termelés szapora és állandó kieserelését. A helyzet, amely ezáltal megtermett, lényegesen befolyt a politikára is.

Az iparállamok, amelyek Európában gőzerővel termelték eikkeiket, piacot kerestek túl a tengereken: hol erőszakkal nyitottak meg maguknak kikötőket (Khin), hol meg gyarmataik racionális rendezésével teremtettek ott piacot, élelmet hozván onnan az anyaországuk, amelynek lakossága — részben az orvostudományok haladása révén apadt halandóság folytán is — nagyra szaporodott. Uj nagyhatalmak, amelyek nem kaesintgattak eddig túl az óceánra, gyarmatokat szereztek maguknak (Németország), régi nagyhatalmak pedig áltál, hogy képtelenek voltak a modern ipar fejlődését nyomon kísérni, s amelyek csak mezőgazdaságilag szipolyozták ki tengerentuli birtokait: elvesztették a gyarmatokat (Spanyolország). De a gyors közlekedés új hatalmakat teremtet az óceánon túl is: az Északamerikai Egyesült Államok ma hatalmas súlyjal szólnak bele a világpolitikába, Japán is nagyhatalommá lett áltál, hogy két-három évtized alatt teljes mértékben átvette az európai tudományokat és ipart.

A régi kontinensnek és az új világrészeknek ez a benső, hirtelenül intenzív lett kölcsönhatása egyszerre elejét vette a dinasztiák kisszerű házi politikájának s lehetetlenné tette az országok kormányzását az egész világ viszonyainak tekintetbevétele nélkül. Ipar, mezőgazdaság nem egy-egy ország belső dolga többé, hanem minden országban a világpiac állása szerint szabályozódik. Legutóbbi napjainkban ke-servesen éreztük, mit jelent például az a magyar iparosra nézve, hogy Németország kínai birtokát rendszerezi. A nálunk angasztált német tőke egyszerre kívándorolt Khinába és mi pénz nélkül állottunk itt.

(Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Tengerész dal.

— A Kadtkissasszony című oporettből. —

Hazánk a víz, a végtelen,
Hol szélvész és vihar terem
S ha zúg a szél és zeng az ár,
Hajónk bizton, röpülve jár.
Hullám moshatja oldalát,
Szél verheti kemény falát.
Erős várunk a gyors hajó.
Előre hát!
Hollá! Hahó!

Ha nincs vihar, elült a szél,
A tenger suttogón beszél,
Kigyúl az ég, a messzeség,
Minden esőpp hullám lángban ég.
Elnézünk a tenger felett,
Zöld part dús lombja intetet,
Sirályként száll a gyors hajó.
Isten veled!
Hollá! Hahó!

Ha kikötőbe érkezünk,
Ott vár már ifjú kedvesünk,
A hangja lágy, a csókja tűz,
De sorsunk töle messze fűz.
Se baj! Micsk volt, vége már,
Szerelmeket siratni kár.
Új partot ér a gyors hajó,
És új csók vár.
Hollá! Hahó!

Fásstor Árpád.

— A császár és a silbak. Egy elkésett kis kártya történeti Vilmos császárról: Egy Sperber Ottó nevű tizedes állott őrt december 24-ikén a Potsdamhoz vezető úton. Ugy két óra tájban délután arra ment a császár. A silbak tisztelgett. A császár oda lépett hozzá és így szólt:

— Tedd vissza a fegyvert fiam! Ajándékot akarok adni neked!

De a tizedes állt, mint a cövek és habozás nélkül így felelt:

— A reglama megtiltja ajándék elfogadását a poszton.

— De mégis csak át szeretném adni neked az ajándékot. — folytatta a császár s megvillant kezében az öt márkás pénzdarab.

A silbak most már ezt mondotta:

— Nem lenne kegyes felséged, oda tenni az ajándékot? ...

És rá mutatott a faköpenyegre. A császár pedig megtette neki ezt a kis sziveséget, de meg is kérdezte:

— És mit fogsz vele csinálni?

— Elteszem felségedre való emlékezésül.

A császár ezek után elbeszélgetett még egy ideig a silbakkal, végül barátságosan odaszólt neki: — Minden jót pájtás! ... És kezét nyújtott.

— Haditudósítók. Kétszáznál több haditudósító időzik most Dél-Afrikában. A fele természetesen angol. A Times és a Daily Mail nyolc-nyolc tudósítóval van képviselve. A Times egyik tudósítója Rhodes Frank ezredes, Cecil Rhodes fivére. Ez a haditudósító részt vett a szudáni háboruban és Omdurmannál meg is sebesült. Egy másik kiváló haditudósító G. W. Stevens, a Daily Mail levelezője, aki most Ladysmithben van bezárva. Hirnevét a görög-török háboruban alapította meg. A szudáni hadjárásban a szirdar táborából kiküldött tudósításai nagy föltűnést keltett. Nevezetes személyiség a Daily Mail másik tudósítója is, lady Sara Wilson, aki Churehill lord ifjabb huga és így Marlborough herceg néneje. A bátor hölgy most Mafekingben tartózkodik. A Morning Post legkiválóbb tudósítója E. F. Knight, a francia-német háboru veteránja, aki ebben a háboruban, mint önkéntes, a franciák oldalán harcolt. Most a délafrikai háboruban sem volt tétlen és a Belmont melletti üdözetben, ahol Methuen lordot verték meg a boerok, súlyosan megsebesült, úgy hogy a jobb karját le kellett vágni. A fiatal Churehill Winston, aki Pretóriából olyan regényesen szökött meg, szintén a Morning Post tudósítója. Marlborough herceg unokaivére. H. S. Pearse a Daily News képviselője. Szép szál ember s már sokszor veszélyesen megsebesült. Az Abuklea melletti csatában éppen akkor harcolt Burnaby ezredes mellett, amikor ez holtan összerogyott. A leghíresebb és legöregebb haditudósítók közé tartozik Bennet Burleigh, aki Buller főhadiszállásán a Daily Telegraphot képviseli. Még mint gyermek két ízben harcolt az amerikai fölkélok mellett. Kétszer elfogták és ugyanannyiszor halálra ítélték. Legveszélyesebb kalandja azonban abban a hadjárásban volt, amelyet Wolseley lord a Khartumban bezárt Gordon basa kiszabadítása céljából 1884—85-ben a Niluson fölfelé vezetett. Az ő csónakja Mary Halfánál elmerült, de hosszú kintlódás után sikerült neki egy angol hajót elérnie, miközben folytonosan rettegnie kellett, hogy vagy krokodilus falja föl, vagy pedig az ellenség kezébe kerül. Azután Stewart tábornok csapatában, amely a bahadai sivatagon masírozott keresztül, a dervisek ellen harcolt. Madagaskarban egyedül és majdnem teljesen meztelenül ment át csupa ellenséges néptörzs között. Kitchener hadjárásában is ott volt. A haditudósítók régi gárdájának egyik jeles tagja Melton Prior, aki az Illustrated London News rajzolója és tudósítója. Sokszor megsebesült. 1881-ben a transvaali háboru alkalmával megismerkedett Joubert tábornokkal és

kitűnően ismeri a mostani háboru területét. Résztvett a karlista felkelésben; ott volt, amikor a dervisek Trinkitánál az egyiptomiak négyességét áttörték, harcolt Barker basa mellett El-Tebnél és ő volt az, aki Bennet Burleigh-vel egy megsebesült katonát a sivatagon át négy mérföldnyire cipelt, csak hogy biztonságba helyezhessék. Ott volt meg Ulundinál, amikor Ketswaya zulu hordát az angolok lemészárolták és akkor történt, hogy rajzait és iratait elvesztette. Ezen való dühében és fájdalomában a földre vetette magát s órákig dühöngött és ordított.

— Hallgatás — nem arany. Több jelentékeny orvos erősen megingatta azt az igazságot, hogy beszélni ezüst, hallgatni arany. Sőt éppen ellenkezőleg, orvosi szempontból beszélni arany, hallgatni pedig minden egyéb, csak nem arany. Már a harmincas esztendőkből hangoztatta de Coidét, a nagy patológus, hogy hosszas, különösen akaratlan hallgatás végzetesen hathat az emésztő szervekre és a táplálkozás egész rendszerét megzavarhatja, továbbá épp oly károsan hathat a léleklő szervekre és végül sorvadást is idézhet elő. Kevéssel azután Forcaud párisi tanár erősítette meg ezt a véleményt és gondos statisztika alapján kimutatta, hogy a cellás fogházakban a szívba nagy pusztításokat visz véghez és hatvan perccel súlyosítja a normális halandóság arányát. Dr. Borel tovább kutatott ezen az alapon s megállapította, hogy Franciaország fogházain a beszédtilalom behozatala óta (1839. május 10.) 6-25 perccel hírtelen 9-95 perccel emelkedett. Ugyanezekre a tapasztalatokra jutottak Angolországban és más országban.

— Mikor a nagymama királynő. Amikor György angol herceg és az elhunyt clarencei herceg a föld körül utaztak a Bacchansó nevű hajón, a matrózok mindenképpen figyelemmel akartak lenni irántuk. Azt hitték, hogy ezt legkönnyebben úgy érik el, ha egész nap az angol nemzeti himnusz, a God save the queen éneklék vagy füttyölnek. A hercegek csak elhallgatták egy ideig a közkedvelt himnusz, de végre is torkig voltak vele. S György herceg egyszer megkérdezte a főkormányost:

— Ugyan, kedves barátom, hát nem tudnak ezek az emberek másót, mint mindig csak azt az egyet, hogy: Isten áldja a nagymamánkat?

— Múzeum gyermekeknek. New Yorkban a Belford-Parkban nyitották meg ezt a múzeumot. A Brooklyn-intézet rendezte be és a célja, hogy a növénnyan, állattan, ásványtan és a földtan köréből összeválogatott tárgyakból áttekinthető sorozatok fejlesszék a gyermekek tudását. Ami az ilyen múzeumban sokkal könnyebben megy, mint a nagyoknak valóban.

Mire feltámadunk!

— Drámai epilógus három felvonásban. —

Irtta: IBSEN HENRIK.

(3) Fordította: GODA GÉZA.

(Színpadokhoz színterületre.)

Rubek: Jó reggelt, jó reggelt, felügyelő ur.
A felügyelő (Majához): Szabad tudnom, hogy szolgált az éjszakai nyugodalom?

Maja: Köszönöm szépen; nagyon jól — nekem legalább. Mindig úgy alszom, mint a tej.

A felügyelő: Milyen örömdetes. Idegen helyen mindig van valami kényelmetlenség az első éjszakán. — És ön tanár ur?

Rubek: No az én alvásom nem ér valami sokat. Különösen az utóbbi időkben.

A felügyelő (résztvevő pillantással): Oh — de sajnálom. Hanem bizonyosan tudom, hogyha egy pár hétig itt marad minálunk — menni fog a dolog, okvetetlenül.

Rubek (felneéz): Mondja csak, felügyelő ur, — van itt az ön betegei közt valaki, aki éjjelenként fűrödni szokott.

A felügyelő (csodálkozva): Éjjel? Tudtommal nincs.

Rubek: Nincs?

A felügyelő: Senki, akinek még éjjel is fűrödnie volna szüksége.

Rubek: Nos akkor legalább olyasvalaki van itt, aki éjjelenként a parkban sétálgat?

A felügyelő (mosolyog és a fejét rázza): Nem, tanár ur, azt tiltják a fűrödés szabályok.

Maja (türelmetlenül): Istenem, Rubek — mondtam már reggel is, álmodtál.

Rubek (szárazon): Ugy? Igazán? Álmodtam?

(A felügyelőhöz): Tudniillik felkeitem az éjjel, nem tudtam aludni s meg akartam nézni, hogy milyen idő van odakünn —

A felügyelő (figyelmesen): Igen, tanár ur? No, és —?

Maja (mosolyogva, a felügyelőhöz): Még azt is látta Rubek, hogy fűrödőkosztümben volt az alak.

Rubek: — Vagy olyanféle ruhában legalább. Nem tudtam pontosan kivenni. De valami fehér volt, az bizonyos.

A felügyelő: Nagyon furcsa. Férfi volt vagy asszony?

Rubek: Asszonynak néztem. Mögötte egy másik alakot is láttam. Az meg egészen sötét volt. Mint az árnyék —

A felügyelő (zavartan): Sötét? Talán fekete?

Rubek: Igen, olyanféleképpen néztem.

A felügyelő (mintha most jutna eszébe valami): S a fenérruhás mögött? Közvetlenül a háta mögött —?

Rubek: Igen. Egy pár lépésnyire.

A felügyelő: Ahá! Talán szolgáltatok némi felvilágosítással, tanár ur.

Rubek: Na, hát mi volt az?

Maja (egyszerre): Talán nem is álmodott?

A felügyelő (a háttér felé mutatva, suttogó hangon): Pszt! Nézzenek oda kérem. — Ne beszéljenek most hangosan erről a dologról.

(A szálló sarkán egy karesu, finom krémszínű ruhába öltözött hölgy jön. Egy apácánövendék, fekete ruhában, mellette nagy láncos ezüstkereszt lóg le, követi. A parkon keresztül a baloldali háttérben fekvő pavilonhoz mennek. Arca halvány. arcvonásai merevek, szempilláit lesüti, mintha vak volna. Ruhája hosszan eszög le s egyenes redőkben fogja át testét. Nagy kreppsálya fejét, köblét, vállait és karját egészen eltakarja. Lépései merevek. Az apaca növendék is kimértén lépked, mintha szolgáltója volna a másiknak. Barna, szurós szemével mindenütt követi. A szálló ajtajában pincérek jelennek meg, karjukon szalvétát; kíváncsian néznek a két idegen után. Ezek azonban senkire sem figyelnek s a nélkül, hogy bárkire is pillantásnak, eltűnnek a pavilon belsejében.)

Rubek (önkéntelenül feláll s meredten néz utánuk): Ki volt az a hölgy?

A felügyelő: Idegen, aki a kis pavillont bérelte ki.

Rubek: Külföldi?

A felügyelő: Ugy látszik. Legalább is külföldről jöttek. Talán egy hete. Eddig még nem voltak itt.

Rubek: Ez volt, akit az éjjel a parkban láttam.

A felügyelő: Csak ezek lehettek. Mindjárt gondoltam.

Rubek: Hogy hívják azt a hölgyet, felügyelő ur?

A felügyelő: A vendégkönyvbe ezt írta: Satowné asszony és társalgónője. Egyebet mi sem tudunk.

Rubek (gondolkodva): Satow? Satow —?

Maja (gúnyosan nevet): Ismersz tán valakit, akit így hívnak Rubek? Ismersz?

Rubek (fejét rázza): Nem emlékszem. — Satow? Oroszos név vagy legalább is szláv. (A felügyelőhöz) Milyen nyelven beszélnek?

A felügyelő: Ha egymással beszélnek, akkor egy szót sem értek belőle, különben norvégül.

Rubek (csodálkozva): Norvégül? Nem téved ön?

A felügyelő: Nem, semmiesetre sem.

Rubek (izgatottan nézi): A saját fülével hallotta?

A felügyelő: Igen. Egy párszor már magam is beszéltem vele. Az igaz, hogy csak pár szót, mert nagyon szófukar. De —

Rubek: De norvégül beszélt önnel?

A felügyelő: Tiszta, helyes norvég nyelven. Legalább azt mondhatnám csak, hogy érzik rajta az északi norvég.

Rubek: (meglepetten bámul maga elé, suttogva.) Még ez is.

Maja: (kissé sértődötten) Talán modelled volt valamikor ez a hölgy, Rubek? Gondolkodjál csak.

Rubek: (áthát pillantást vet Majára.) Modellem!

(Folytatása következik.)

+ Egy ismeretlen Csokonai-versezet. Péter Gábor a Debreceni Ellenőrben egy névnapki közönlöt tesz közzé, amelyet Csokonai Vitéz Mihály irt. A vers kézírásában van meg, a bevezető része így hangzik:

Debreceni Colleg. Seniors
Lengyel József neve napjára
Anno 1795 Csokonai V. Mihál.

Már tán nem is vartál magadhoz bennünket
Vélvén, hogy elhagyjuk kötelezőségeinket.
De tudd meg, hogy a délelőtti tisztelet
A kántorok előtt nem érne egy felet,
Csak oly kontyhoz illik az oly salve, salvé,
Melynek a jutalma rozsólis és kávé.
Magad adtal okot az ily gondolatra,
Lám sobase hívtál dél előtt zsinatra
Ugy vig egy poéta és egy kántor diák,
Ha a lagenákból folynak az ideák;
És ha igazságot mutatnak a borok,
Ugy tohokot törvényt contrák, seniorok.
Ugy mutat majestást minden primárius,
Ha az orra előtt áll a bicongius.
Ki csudálhatja már, ha egy éneklő kar
Tégedet délelőtti tisztelni nem akar?
Mi igazán akkor tartjuk József napját,
Mikor megnyitotta József már a csapját:
Melyből minden táncra egy-egy itce csordul,
Az öröm áldására öröm liquor fordul,
Mikor a seniort és a contrascríbát
Tiszteljük, együtt jár a vivát és bibát.
Most hát tisztelott nézzvén a kancsóba,
A köszöntött ekképp huzzuk egy csomóba:
Senior Praeses ur, ki mihelyt születél,
József nevet a szent kereszttségben vettél;
Hogy ezt elhozta az esztendő tavasza,
Tapsolva örülünk mind im tota massa,
Amely örömmünk ekképp jelentjük ki,
Hogy minden poharad még ma üritjük ki.
Oly érzéssel-szízzel leszünk ma irántad,
Amilyennel addig magad is kívántad.

Ötlekek.

— Mery Károly. —

Hősiség a lemondásban vajmi ritkán rejlik. Ha lemondunk valamiről, más olyasért tesszük, amiről nem lennénk lemondani.

Az öngyilkosság veto a teremtetés ellen.

Öngyilkossági kísérlet: válópör tenmagad ellen. A büntök buzgólkodása: békéltetés ex offo.

Az idő foga nem őrli meg a légvárat — de igenis annak építőjét.

Az itleg voltaképpen nem egyéb mint cirógatás gyorsított tempóban. Így aztán megnyugodhatunk a sors csapáiban is.

Napirend.

Naplór. Kedd, január 9. — Római katolikus: Julián vt. — Protestáns: Julián. — Görög-ország: (december 28.) Jóbzeve. — Zsidó: Sebath 9. — A nap két 7 óra 32 percek. — Nyugszik 4 óra 11 percek. — A hold két délelőtt 11 óra 22 percek. — Nyugszik éjjeli 1 óra 2 percek. A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az osztályosajdék huzása délelőtt 9 órakor a Vigadó kistermében.

Arverés a belvárosi kir. színházban. Szabál Lieum. Dr. Nyári Sándor előadása Van Dyckről délután 5 órakor a műgyötem Eszterházy-utca 1/3. szám alatti pótépületben.

A szénészegyesület igazgatótanácsa délután 3 órakor a szénészáz nagy termében. Az országos iparegyesület összes ülése délután 5 órakor az egyesület helyiségében.

Az országos szénművelési akadémia vizsgálódása a Várszínházban este 7 órakor. Szinro kerül: A pillangósata. Szakadással a technológiai iparmúzeumomban este 7 órakor. Előadást tart Grünwald István tanár.

Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A 18bbi tárai 1 korona beléneől mellett meztelkinthetők. A Múzeumok téli tárlata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépődji 50 krajczár.

Nemzeti Szalon téli tárlata (IV. Ferenciek-tere 9. sz.), nyitva egész nap megszakítás nélkül. Belépődji 20 kr. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám l. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—18. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az fizetvétség árusítások is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A Magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott fizetvétség V. Váci-körut 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és flai hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látrányosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kávéházterem.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petánovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnán berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körut 4. kapható eredeti torokkól hús és hortobágyi gulyás.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szolista hangversenye.

Edecsa-pince. Ujonnán fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dank Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Stefánia-kávéház, Kerepesi-ut 73. Naponta a 1-5 Magyar Daltársulat előadásai.

KÖZGAZDASÁG.

A munkaközvetítés.

Budapest, január 8.

Volt már alkalmunk érdeme szerint méltatni a kereskedelemügyi miniszternek azt a nagyfontosságú kezdeményezését, amely a munkaközvetítés megalkotását tűzte ki feladatának. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter körülbelül három hónappal ezelőtt indította meg a tárgyalásokat a székfővárossal és a budapesti kereskedelmi s iparkamarával a hatóság munkaközvetítő hivatal létesítése dolgában.

Ugy a székfőváros közönsége, mint a kamara eleget tettek a kormány felhívásának s egyenkint évi 10.000 koronát szavaztak meg az intézet céljaira, míg a többi, körülbelül évi 15—16.000 koronát tevő szükséglet fedezését tárgója terhére a miniszter vállalta el.

Azóta elkészült az intézet szervezeti szabályzata, melyet a miniszter előbb a két fenntartó hatóság és az Országos Iparegyesület képviselőivel, majd a munkások különböző csoportjainak küldötteivel tárgyalatott, utóbb pedig meghallgatta ez iránt az Országos Ipartanács előkészítő bizottságát.

Az a körülmény, hogy Hegedűs Sándor miniszter egyrészt ennyi különböző testület véleményét hallgatta meg ez ügyben, másrészt bevonta ebbe a munkásszabály legtulzább csoportját is és annak is módot adott véleményének nyilvánítására: azt bizonyítja, hogy a miniszter nemcsak jóakarattal, hanem egyúttal böles körültekintéssel vette ezt az ügyet kezébe s mindent elkövetett arra nézve, hogy minden elfogadható szempontt érvényesülhessen az intézmény szervezetében.

Az összes illetékes vélemények meghallgatása és mérlegelése után a miniszter végleg megállapította az intézet szervezeti szabályzatát, melynek lényegesebb pontjai következők:

1. §. Az állam, a székfőváros és a budapesti kereskedelmi és iparkamara Budapest székfőváros területén ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézetet tartanak feun.

2. §. A székfőváros területére szervezett munkaközvetítő intézet célja a munkaadók és munkákeresők között a kor, nem és foglalkozási ágra való tekintet nélkül a főváros területén és a vidékre munkát közvetíteni. Ezen munkaközvetítés kiterjed az ipari munka minden nemére, a kereskedelemre, valamint a bányászatra.

3. §. Az intézet összes költségeit a fenntartó hatóságok egymás közt megállapított kulcs szerint fedezik. Az évi költségvetés és számadás felterjesztendő jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, aki azokat a más két fenntartó hatósággal közli.

4. §. Az intézet ügyeit a fenntartó hatóságok képviselőiből, továbbá munkaadókból és munkásokból álló választmány és ennek kebeléből alakított végrehajtó bizottság intézi, illetőleg felügyeli.

Öreg asszony nem vén asszony.

— REGÉNY. —

Irtá: GEROLAMO ROVETTA.

Ez az ur Ramolini lovag volt, akit a szociális udvariasságok, bókók és boesánatkérések tán d'Abala grófnő mellé ültettek.

— Nagyon kérem a hölgyeket, boesásanak meg és engedjék meg, hogy kalapban ülhessek. — A tengeri szél méreg az egészségemnek!

— Kérem, kérem!

— Oh, ahogy tetszik!

— Sans fagon!

— Couvrez-vous, monsieur! E szavakkal Potapov fölemelte Ramolini karját, hogy szürke henderét végre is föltegyje.

A leves után a lovag egyszerre csak megállt: — A tenger partján mindig érezhető egy szél.

A társaság az ebéd alatt meglehetősen emelkedett hangulatban volt. Ha Yamagata mindent fözöcskolt, úgy Potapov viszont mindentől el volt ragadtva. Cécilia az őrnagy helyett is evett, aki annál szótlanabb és lehangoltabb lett, minél kedélyesebb lett az Eliza kedveskedései által föbátorított Prandino.

Gegió most senkit sem zavart, — elaludt. Társad az uszólecke után. No meg, mikor egy Yamagatára mutatva, azt mondta: „Nézd mama, ez a bácsi megfurdott és mégis sárga maradt”, anyja úgy fölön csipte, hogy a gyerek egy darabig mozdulni sem mert, míg végre is elaludt.

Egyszerre a desszertnél Yamagata figyelgette a grófnőt a csodaszép kilátásra. Még egy fél barack ott volt a grófnő tányérján, ezt csak nem lehetett ott hagyni.

A nap lemenőben volt, az utolsó sugarak fényétől a tenger most lila és vörös sávokkal öltözött, világos zöld szímben tündökölt. A távoli

látóhatáron pedig néhány háromszögletű, aranyban uszó vitorla emelkedett ki a hullámokból.

— Oh, milyen boldog volnék, ha a férjem most itt lehetne! — kiáltott fel elragadtatva a grófnő.

— D'Abala grófnőnek méltóztatott már Dieppeben lenni?

— Nem voltam még ott.

— Nem? — Oh! — — szolt mélységes részvét hangján Ramolin lovag. Ez azt akarta jelenteni, hogy ott szép csak igazán a vidék.

— Mit gondol? — tette hozzá szinte megtegetőzve Cécilia, — hát a gyermekek? —

A másik asztalnál egy ur cigarettázott, Cécilia természetesen azonnal helyet cserélt.

— Persze, persze, a gyerekek, — szolt Ramolini.

Ramolini sohasem mondott valami sületlenséget. Keveset beszélt, de az a kevés mindég valami megdönthetetlen igazság volt. Például, hogy júliusban a nap nagyon forrón sütt, hogy januárban a levegő nagyon hideg és hogy egy risotto coi pecci elrontja az étvágyat.

Ha alkalmadtán kényyszerítve volt valakiről határozott véleményt mondani, nem szolt egy szót sem. Ilyenkor volt egy bizonyos mosolya, mely tönkretehette a hírt annak, akinek szolt, vagy pedig egész arca és minden mozdulata olyan bámulatot és elragadtatást fejezett ki, melylyel az illető csaknem az égig emelte. Jóllehet nagyon keveset olvasott és soha egy betűt sem irt, szerette mindig a tudóst adni. A kávéházban magánál hordta a Provveditore agli studi-t. Minden nap benézett egy percre a könyvtárba és bemutattatta magát Carduccinak. De mint mindenben, úgy az irodalomban is különös módja volt a kritikájának.

Ha például Torelliről vagy Paolo Ferrariról került szó, — mosolyogni kezdett és felkiáltott: „Augier!” Ha pedig Giacinta vagy Malavogliáról folyt a vita, újra csak mosolygott és miután egy darabig szótlanul ült, nehéz sóhajjal tört ki belőle az a név: „Zola!”

Miután az „Illustrazione”-ben a modern olasz iskola egyik képeinek a másolatát nézegette, vállvonva kiáltott fel: „Gérome, — oh Gérome! Aztán megvetéssel dobta vissza az ujságot az asztalra. Még Carducci, igenis Carducci is elhomályosul a francia költőkkel szembeállítva, mert — különben fölösleges — — Franciaország volt a lovag győnye oldala.

Olaszországban, hol mindenki egy kissé a költőt, minisztert, patikárust, alprefektust és eszimatizáltját szja, Ramolini dicséretes kivétel volt. Ugyanis sohasem csinált semmit, mert semmihez sem értett és mégis nagy volt a tekintélye.

Valamennyien egyhanguan elismerték nagy esztét és dicsérték kiváló műveltségét. Mikor még fiatal volt, azt mondták róla: ez a Ramolini egy kicsit lusta, de ha egyszer elhatározza magát, sokra viszi. Ma, amikor ötven éves lett, semmiivel sem volt külön másnál és tehetsége csak egy dologban nyilvánult: a folytonos lemondásban. Mert amint olyan hivatalt ajánlottak fel neki, amelyben tehetett volna valamit — és aig volt nyilvános hivatal, amelylyel meg ne kínálták volna, — azonban beadta a lemondását.

— Baj is az! — nyugtatta meg magát a türelmes publikum, Ramolini ugyan nem teremtő lángész, de mindenesetre okos, gondolkodó fő. És lemondását nem egyszer minősítették államsínynek.

Hogy rövidök legyünk, születése óta a lovag ur egyebet sem tett, mint hogy hallgatott és vigyázott az egészségére. De ez sem sikerült neki teljesen, mert ezt aztán a tulzásba vitte és nagyon is óvatos volt.

Miután a kávét is felszolgálták, Gegió kivételével, aki aludt a széken, valamennyien a terrasse korlátjához léptek.

— Vigyázz, mama, nehogy tulfeszítsd a kötelet, — intette halkan Cécilia a grófnét, az őrnagyra mutatva, aki éppen a vasuti menetrendet kérte a pincértől.

(Folytatása következik.)

A választmányoknak összesen 33 tagja van, kik közül hat pártatlan, sem nem munkaadó, sem nem munkás tagot a m. kir. kereskedelemügyi miniszter nevez ki, hat szintén ily tagot a székesfőváros, hat munkaadó tagot a budapesti kereskedelmi és iparkamara, két munkaadó tagot az országos iparegyesület, négy munkaadó tagot közvetett választás útján a fővárosi ipartestület, négy munkástagot a budapesti kerületi betegsegélyező pénztár igazgatósága, két munkástagot a budapesti általános munkásbetegsegélyező pénztár igazgatósága biztosításra kötelezett tagok sorából, három munkástagot a székesfőváros területén működő, az 1891. évi XIV. törvényeikk alapján szervezett többi betegsegélyező pénztár közvetett választás útján olyképp választ, hogy minden kétezer tag után egy kiküldött választási joza illeti meg az illető pénztárt; végül három kereskedelmi alkalmazottat a budapesti kereskedelmi betegpótló egylet igazgatósága küld ki.

A választmány tagjainak megbízása négy évre terjed; az első két év után a tagok fele — és pedig külön-külön az érdekeltsegen kívül állók, munkaadók és munkások közül — sorolási útján kivélik, azután pedig kétevenként azok válnak ki, akiknek megbízása már négy évig tartott. A kivált tagok újból kinevezhetők, illetve választathók.

5. §. A választmány saját kebeléből elnökököt választ, kinek megerősítése a kereskedelemügyi miniszternek van fenntartva.

6. §. A végrehajtó bizottság, melynek elnöke a választmány elnöke, ezenkívül kilenc választott tagból áll, kik közül három munkaadó, három munkások és három a választmány, sem nem munkaadó, sem nem munkás tagjai közül választandó. A munkaadó tagok között egy-egy tag a kereskedelmi és iparkamara, az országos iparegyesület és az ipartestület kiküldötteiből, a munkás tagok között egy a kereskedelmi betegpótló-egylet, kettő pedig az ipari betegsegélyező pénztárak kiküldötteiből, a sem nem munkaadó, sem nem munkás tagok között legalább egy tag a székesfőváros kiküldötteiből választandó. A végrehajtó-bizottság tagjainak megbízása ugyanazon időre terjed, mint a választmányi tagoké.

7. §. Ugy a választmányának, mint a végrehajtó bizottságának hivatalból tagja az intézet igazgatója, ki az illetékre jegyzőt és szükséghez képest előadót rendel ki.

8. §. A választmányi és végrehajtó bizottsági ülések után a tagok — az intézet tisztviselőit kivéve — öt korona ülésdíjat kapnak, mely vissza nem utasítható.

9. §. Az intézet élén az igazgató áll, kinek az összes hivatalnokok és szolgák alá vannak rendelve. Az igazgató a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter nevezi, illetve rendeli ki.

Az intézet többi alkalmazottait az igazgató javaslatára a végrehajtó bizottság szótöbbséggel választja.

10. §. A munkaközvetítői intézet igénybevétele teljesen díjmentes.

11. §. Az intézet egy férfi, egy női és egy tanoncosztályból áll. E három osztály helyeileg is egymástól lehetőleg elkülönítendő. A férfiosztályban ezenkívül lehetőleg elkülönítendő a mesterséget tanult munkát keresők és a mesterséget nem tanult munkát keresők közvetítése.

12. §. A munkaadóknak a betöltendő helyekre vonatkozó jelentései és a munkát keresők jelentkezései elő szóval, telefonon vagy írásban történhetnek. Minthogy azonban az intézet személyzetének a munkát keresők munkakönyveibe vagy egyéb irományaiba betekintési kell nyernie, ez utóbbiaktól lehetőleg személyes jelentkezés követelendő. Az írásbeli jelentkezésre szolgáló nyomtatványok az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt úgy a munkaadók, mint a munkát keresők részére ingyen adhatók.

13. §. Azon munkadók, kiknek ipartelepe nem a fővárosban, vagy nem annak közelében van, még mielőtt hozzájuk munkások küldetnének, az illető munkások felől tájékoztatódnak és ez utóbbiak csak azon esetben küldendők az illető munkaadókhoz, ha ezek a nyert tájékoztatás után ebbe beleegyeztek és az utazási költségek fedezése tekintetében megállapodások jöttek létre.

14. §. Az intézet a munkakeresletről és kínálatról hetenként lapok és falragaszok után kimutatásokat tesz közzé és működésének eredményéről a fenntartó hatóságoknak negyedévenként és évenként statisztikai kimutatások összeállítását útján is beszámol.

15. §. Az intézet a földmivelési m. kir. minisztérium kebelében működő gazdasági munkaközvetítő intézménnyel, ugyancsak a székesfőváros területén, valamint a vidéken lévő munkaközvetítéssel foglalkozó ipartestületek, társulatok és egyesületekkel, valamint a munkanélküliség enyhítésével foglalkozó intézményekkel kapcsolatot, illetőleg összeköttetést tart fenn, mely viszony külön szabályozásnak van fenntartva.

16. §. Sztrájk és munkakizárás esetén az intézet a munkaközvetítést rendszeren folytatja.

Ennek a szervezetnek leglényesebb része az, mely a választmány és a végrehajtó bizottság összejáratásáról rendelkezik, s mely a legszerekenesebb megoldásnak tekinthető, amennyiben az egyenlő számban képviselt munkaadó és munkásosztály mellett teljesen pártatlan hatósági elemet visz be az intézménybe és ezzel biztosítja annak teljes pártatlanságát.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter az új intézményt február első napjaiban már életbe is kívánja léptetni és ezzel megoldást fog nyerni egy évek óta függőben levő ügy s a szociális adminisztráció terén ismét nagy lépést tevének előre.

A szabályzat jóváhagyásával egyidejűleg a miniszter felhívást intézett a székesfővárosi közönségéhez, a budapesti kereskedelmi és iparkamarához, valamint az Országos Iparegyesülethez, hogy kiküldötteiket a választmányba legkésőbb január 25-éig válaszszák meg és egyuttal utasította a székesfőváros tanácsát, mint másodfokú iparhatóságot, hogy a betegsegélyező pénztárak által legkésőbb január hó 28-ig választassa meg a munkástagokat.

Ipar és kereskedelem.

Weisenbacher csődje. A pitteni papirgyár részvénytársaság jogtanácsosa dr. Altman Ignác után, a budapesti kereskedelmi és váltótörvénytörvényeknél Weisenbacher Endre vagyonára csődöt kért. Minthogy Weisenbacher tartózkodó helye ezidőszent ismeretlen, a csőd nyitása néhány napi halasztást szenved, mert gondnok kinevezése szükséges. A pitteni papirgyár követelése 250.000 forintot tesz, amely összegről Weisenbacher a gyárnak egy a Kosmos nyomdai részvénytársasággal való tranzakciója alkalmával váltót állított ki. Az esedékesség idején azonban Weisenbacher ezt a váltót sem rendezte.

Visszaélés a kereskedelmi és iparkamara nevével. Egy szédőigó hirdetési ügyök járja be a budapesti jelentékenyebb ipartelepeket és kereskedő cégeket, azal, hogy ő a budapesti kereskedelmi és iparkamara, illetve a kamara titkárának a megbízásából valami irodalmi vállalat számára hirdetőket gyűjt. Az illetőnek Fedák Rezső a neve és hallomás szerint itt-ott kamarai tisztviselőnek mondja magát. A kamarától megbízást nem kapott és nincs jogosítva a kamarára vagy annak a titkárára hivatkozni.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Vacka Ferenc kereskedő Tabor, Weintraub Emil díszműrukereskedő Lemberg, Kurtz József fűszerkereskedő Eszék, Silberfeld Dávid kereskedő Podgorze, Lipavsky János aranyműves Hohenmauth, Placsek János kereskedő Grosz-Losnic, Hopp Ferenc vegyeskereskedő Oppatowitz, Kwapil Rudolf vegyeskereskedő Prosznitz, Porgas Tesivérk cég Bécs, Jank József posztókereskedő Reichenberg, Feuer Adolf kereskedő Zenta, Lichtenegger R. kereskedő Obdach.

Szuszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36 korona pénzben, 36.50 korona árban. Bécsben a nyersszesz ára 38.40 korona pénzben, 38.80 korona árban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 392 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 40 — f, kivételesen — f kilonként, vagy 40 — k.-ig páronként, középminőségű ürü 33 — fillér, páronként — 30 korona, anyajuhok legjobb minőségű — fillér, páronként — 24 1/2 korona, kivételesen — korona, rackajuhok I. sz. minőségű — fillér, páronként — korona, kiverési juhok — koronaig, páronként — 18 korona. Szerbiai juhok páronként — korona, Keeskek — korona páronként. A kereslet valamivel emelkedett.

Endapiesi sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi jan. 6-án. Készlet 293 darab. Erkezett 134 darab. Összesen: 427 darab. Eladott 255 darab. Maradt 172 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulybar 80—84 koronáig, 220—280 kgr. snlybar 78—84 koronáig, 320—380 kgr. sulytan 78—83 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 78—82 koronáig. Malacok 78—80 korona kilonként. A vásár hangulata lanya volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-mari központi vásárocskákban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3148 darab magyar, 646 darab galíciai, 104 darab bukovinai, 626 darab németországi, — összesen tehát 4524 darab szarvasmarha. Nagy felhajtás folytán árak 1—2 koronával gyengébbek.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 46 sulyban: magyar hizóökrök I. minőségű 72—78 fillér, kivételesen — korona, II. minőségű 62—70 fillér, III. minőségű 52—60 fillér, galíciai hizóökrök I. minőségű 72—74—80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 64—70 f, III. minőségű 54—62 f, német hizó ökrök I. minőségű 76—82—84 f, kivételesen — korona, II. minőségű 66—74 fillér, III. minőségű 58—64 fillér, előnyán bizalt ökrök 44—56 fillér, bika és tehén 42—68 fillér.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, január 8.

Mérsékelt kínálat és korlátolt vételkezdé mellett az irányszat gyenge volt. Forgalomba került 12,000 métermázas buza, nagyobbára vaggonátu 50 kilogrammonként 5 fillérről alacsonyabb árakon. Uj tengeri változatlan maradt, forgalomba került 2200 métermáza 4.82 1/2—4.85 koronás árfolyamokon. Más gabonafélékben a forgalom csekély volt és az árak nem változtak.

Eladottak:

Buza Tiszavidéki: 30 mm. 805 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 700 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 2500 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 500 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100

100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77.3 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Pest megyei: 100 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 25 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 35 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 20 f., 200 mm. 73 k. 7 K. 32 1/2 f.

Óbócei: 2200 mm. 75 k. 7 K. 72 1/2 f. Erdélyi: 200 mm. 79.5 k. 7 K. 85 f., 180 mm. 76 k. 7 K. 35 f.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 75 k. 7 K. 40 fillér.

Mind 3 hónapra. Rozs: 100 mm. 6 K. 10 f., 200 mm. 6 K. 7 1/2 f., 100 mm. 6 K. 5 f., 100 mm. 6 K. 2 1/2 f.

Lőhere: 100 mm. 68 1/4 K. (erdélyi). Lucerna: 45 mm. 38 K.

Tengeri: 400 mm. 4 K. 85 f., 800 mm. 4 K. 85 f., 400 mm. 4 K. 82 1/2 f., 100 mm. 4 K. 25 f., 500 mm. 3 K. 85 fillér.

Észpénzfizetés mellett. A készura hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	kilós	100 kilogramm ár		kilós	100 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
iszavidéki	6	75	7.40	7.45	73	7.86
"	"	73	7.46	7.45	81	8.20
"	"	77	7.56	7.45	81	8.10
"	"	78	7.75	7.45	—	—
fehértalmú	6	75	7.40	7.45	73	7.80
"	"	73	7.45	7.45	80	8.10
"	"	77	7.56	7.45	81	8.10
"	"	78	7.75	7.45	—	—
pestvidéki	6	75	7.35	7.40	73	7.75
"	"	73	7.40	7.40	80	7.85
"	"	77	7.60	7.40	81	8.05
"	"	78	7.75	7.40	—	—
bánási	6	73	7.40	7.40	79	7.75
"	"	76	7.40	7.40	80	7.85
"	"	77	7.70	7.40	81	8.05
bácskai	6	73	7.70	7.40	77	7.75
"	"	74	7.40	7.40	—	—
"	"	75	7.10	7.40	—	—
"	"	76	7.05	7.40	—	—

Egyéb gabonafélék	kilós	100 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig
Rozs	ul elsőrendű	—	6.50
"	ul másodrendű	—	6.00
Arpa	ul harmadny	—	5.80
"	ul elsőni való	—	5.45
Zab	ul elsőre való	—	—
Tengeri	ul búsárfi	—	5.35
"	ul m. szent	—	4.60
Repece	ul képoszt	—	11.50
"	ul búsárfi	—	12.50
Köles	—	—	5.50

A határidőzlet folyamán a következő kötssek történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.72—7.71—7.70—7.69—7.68
Buza (1900.) okt.-re	7.87—7.86—7.85—7.84—7.83
Rozs áprilisra	6.37—6.36—6.35—6.34—6.33
Zab áprilisra (1900.)	5.—4.99
Tengeri 1900. májusra	4.91—4.89—4.90
Repece augusztusra	11.70—11.80

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.69 pénz	7.70 ár
Buza októberre (1900.)	7.84	7.85
Rozs áprilisra (1900.)	6.34	6.35
Rozs októberre	0.—	0.—
Zab (1900.) áprilisra	0.—	0.—
Tengeri (1900.) máj-ra	4.89	4.90
Repece augusztusra	11.70	11.80

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.64—7.65
Buza októberre (1900.)	7.89—7.90
Rozs áprilisra (1900.)	6.31—6.32
Repece augusztusra	11.70—11.80

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde abszolút mozdulatlanságban maradt. A nemzetközi értékek áraiban alig fordultak elő változások. A tőzsde magartatása mindazonáltal szilárdnak mondható, ami főleg az Államvasutás áraiban jutott kifejezésre.

A helyi piac értékeiben az előtözsden csekély forgalom volt.

A déli tőzsde változatlan külföldi jegyzések befolyása alatt csaknem teljesen változatlan maradt.

A helyi értékek csendesek, csekély forgalom mellett.

Valutapiac nyugodt.

Az előtőzsde gyenge. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 741.50—743.— Osztrák hitelrészvény 743.70—744.80. Osztrák-magyar államvasuti részvény 637.50—640.50. Leszámított bank részvény 503.—. Rimamurányi vasúti részvény 659.—670.—. Közúti vasút 659.—680.— korona.

A déli tőzsde változatlan. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 739.50—742.— Osztrák hitelrészvény 742.20—744.20. Osztrák-magyar államvasút 638.50—640.—. Jelzálogbank 454.—456.—. Rimamurányi 669.—670.—. Közúti vasút 655.—659.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záróárak maradtak: Osztrák hitelrészvény 744.20. Magyar hitelrészvény 741.50. Leszámított bank részvény 504.—. Rimamurányi vasúti részvény 670.—. Osztrák-magyar államvasút 638.—. Közúti vasút 658.— korona.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zénjét írta Verdi. Szövegét szerezte Ghislanzoni.

Személyek:
Szendrői Radames
Hilgermann Ramphis
Vasquezné Amonasro

Larizza Ney 'D. Beck

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Ármány és szerelem.

Szomorujáték 4 felvonásban. Irta Schiller F.

Személyek:

Walter Ferdinand Kalb	Bakó Beregi Nádai	Hady Milford Wurm Müller	Hettyei Gyenes Vizvári
-----------------------	-------------------	--------------------------	------------------------

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Az orsz. m. kir. színművészeti akadémia növendékeinek bemutatásának előadás. Tanár: Császár Imre.

A pillangó csata.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Sudermann.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Szeccszió.

Szatirikus korpék 5 felvonásban. Irta Lavedan. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Gostardné Paul Labosse Labossenné Alice Burant	Hunyady Bobette Fenyvessi Riquiqui Hegedűs Gámbe Mátráiné Rendőrbiztos Varsányi Jacob Tapolczai Róza	Lánczy Boros F Győző Gyöngyi Bárdi Munkási
--	--	--

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos Zénjét szerezte Hervé.

Személyek:

Plinhard Batelére Hypothese Bompan René	Szirmai Bouzincourt Szerdahelyi Bouzincourt Kovács Amelie Horváth Antonine Raskó Victorine	Szabó Siposné Hegyi A. Vidorné.
---	--	---------------------------------

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

L. Komáromi Mariska assz. felléptével

Szlamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zénjét szerezte: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Monáh Aron Absolon	Szilágyi Sarlai Beöthy	Szlamit Abigail Cimsitang	Komáromi Ledófsky Kardos
--------------------	------------------------	---------------------------	--------------------------

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Kedd, 1900. évi január hó 9-én.

Transvaal.

Irta György Aladar. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvételét után készült 35 vetített képpel.

Utána:

Magyarország.

Irta Cholnoki Jenő adjut. (3 rész 108 kép). 2 színpadi díszlet.

Végül:

Finnországról.

Tudományos előadás vetített képekkel. Irta Vikár B.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Látványosság pár excellence!

Krüger-féle villamos csillagok

Great attraction! Great attraction!

Ma

Sister Maudes

angol énekcercett, tükör és ernyő táncosnők!

Komikus boházati ujdonság.

Pensión Schöller

Alburtus és Bartram

amerikai jongleürök.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a nappali pénztárnál és Weisz A. nagy szívatörzsdéjében IV., Károly-körút 26. szám.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stílusban ujonnan átalakítva. Ma és mindennap Tisztelettel Rosenberg Lajos, kávéház tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss v aesto csora. A gyönyörű tölgyes kertén kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehértérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Budapest legolcsóbb garni szállodája

Stefánia szálloda

VII. ker., Murányi-utca 53. szám.

Kényelmes tiszta szobák 50 krtól feljebb. Villamos megálló Damjanics és Murányi-utca felől. Telefon.

Putzer György

ujjonnan átalakított pinceétermében Deák-tér. ma és mindennap ILLÉS GÉZA jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hangversenyez. — Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

Nélkülözhetetlen!

minden városi, községi s adóhivatal és jegyzőknek.

Állami adókiivetési táblázatok

koronaértékben.

Megrendelhető:

Vidor Ede m. kir. állami végrehajtónál

Budapest, IV., Magyar-utca 29. sz. a.

FOLIES CAPRICE OHNET:

Eredeti!! Ma Ujdonság!!
Der Aushilfsгарçon
énekes boházat Leitner H-tól. Zénje Knoch A.-tól.
10 óraker Előzőleg 10 óraker
Szenzációs ujdonság!
Egy karambol okai.
Eredeti magyar boházat, a vasuti életből. Irta egy forgalomista.
„Ein Chamer“
Továbbá:
NANDAR
francia excentrique-duo.
Erkély incognito páholyok.
Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Ir. Haggenmacher H. Sörfőzde

Megrendelési helyek: Budapesten V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

Fiumei különlegesség

A Fiumei kávé és behozatali társaság

a következő kávé és tea specialitás koveréket:
1 kg. Modjo kert o Jáva }
1 Socrahaja }
1 Mocca }
1 N. Cuba }
1 Menadó }
1/4 legfinomabb théat }
összesen } 9 frt 22.

küldi franco, elvámolva, minden egyéb költ. ség nélkül utánvéttel.
Részletes árjegyzék ingyen!

Münchener Bürgerbräu

a bajor sörök gyöngye, elsőrendű malátasör szénsavdus, tündt és hétékig eltartható.
Ára palackonként 40 fillér üveg nélkül, 10 palack rendelés házhoz szállítva. Vidéki megrendelések pontosan utánvét mellett. Megrendelhető Budapesten a vezérképviseletéségnél.

MEZEY és TÁRSA

Budapest, IX., Ranolder-utca 4. Telefon 58-60.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

1 szeszajhátó vasgép 8.-	1 acél sodrony ágybetét 5.-
1 matrac 10.-	1 tengerifü fejvankos 1.-
1 drb rouge paplan 1.70	1 levarot szalmaszék 2.20
1 - cachimir paplan 2.30	1 - matró 2.80
1 - szin cachimir paplan 3.50	1 Crinde Afrique matró 4.50
1 - atlasz cachimir paplan 4.80	1 lőszór 12.-
1 - atlasz seilyem paplan 7.50	1 párnázott ruganyos matró 16.-
1 fodros atl. seily. paplan 12.-	1 nagy szoba szőnyeg 300/300/2.51
1 - jó váson ágylepedő 1.20	1 - ablak tunis függöny 1.51
1 drb jó váson chifon paplan lepedő 1.80	1 boursé ágyterítő 2.21
1 drb fémaltatókó pokróc 1.80	1 futószőnyeg méterenként 25 krtól 4 frtfg.
1 drb jó lőszór 1.50	

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrac és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalterítő stb. nagy vál áruházaiban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem telész árakat kiserőlünk, vagy a pénzt visszadjuk

„Reuma-szesz“

orvosi tekinétyek által kit. ellis. külsezer. Bámulatos gyors és biztos hatású, a test bármilyen fájdalmai, u. m. reuma, csusz, ischias, kövénység, szagadtás, szorús, nyílaltás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár: 1 korona, erősebb 1 üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárában, újszintén a készítő

Widder Gyula gyógyszerész

S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerterá a „Neder“-hoz.

Köhögés és tüdő-

bajok a felülmulthatatlan bécsi eredetű tífú-kivonat négy mésvassal, használat mellett meggyógyulnak. Sok év óta a legnagyobb sikerrel alkalmaztatuk mindennemű tüdőbajoknál, meli hurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodásnál stb. Ezen kitünő szer minden köhögést csillapít, feloldja a nyálkát, elmulasztja a rekedtséget, meggyógyítja a tüdődagadatokat, csillapítja az éjszakai izzadást, enyhíti a fájdalmat a mellben és a tüdőben, minél fogva elárthatóság is hat. E könnyen emészthető vasvegyület tartalmánál fogva erősítőleg hat a testre, amennyiben a vas a vért javítja és gyarapítja, miáltal a betegnek sápadt kinézése is csakhamar elmúlik és az arczán ismét a randes lesz. Egy tüdőbajoz vagy vérszegénység is megszűnhet a tehát ezen kitünő gyógyszer használati, mely rövid idő alatt visszaadja az óhajtott egészséget. E szer valódiságának bizonyágát a mellékelt két törv. védjeggyel van ellátva. Ne hagyjuk magunkat tévútra vezetni és értéktelen utánzatokat vásárolni, melyek a fennebbi nedvnek csak némely anyagát tartalmazzzák és e mellett gyakran drágábbak. Egy eredeti üveg ára 1 frt 10 krt., posta után 20 krtal több csomagolás és szállítólével egyben (porto nélkül). Előállítás és főraktár: PRNKOCZY VIKTOR Franciscus-gyógyszertára Bécs, V. Z., Schönbrunnstrasse 107. árcs. HUNSTERSTRASSE 13. Budapesti raktárak: Török József gyógyszerterá, Király-utca 12. továbbá a Nédor-gyógyszertárban, Váci-körút, Raditz Róberti gyógyszerterában, József-körút.

Alegjobb kézzel csomózott (SMYRNA) szőnyegek Torontáli szőnyeggyár részvény-társaság.

legfinomabb gyapju anyagból valódi növényi festékek a Honi ipar legmagasabb vívmánya.

Rendelje meg A Kereskedelmi Vegyeszet-el!

Főraktára: BUDAPEST, VI. ker., Andrassy-ut 4.

FÜGGÖNYÖK, TERITOK, DIVÁNTAKARÓK (HÁZI IPAR) POKRÓCOK stb.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	16
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8	1 hálószoba, matt diófa	125
1 mosdó, 2 ajtó, diófa, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	170
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	38	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	60
2 ágy, magas, diófa, matt	38	1 garnitúra selyem-behuzat	80
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22	1 garnitúra plüss-behuzat	95
1 kredenc, 4 ajt. filikés, faragott, feh. márv.	46	1 szalonnaszal	10
1 diván, magas tamlá szőnyeggel	40	1 consol márvánnyal és tükör	28
1 ebédlőasztal, diófa, matt	14		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébet tér és Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

Oh jaji! Távirati! Eljen!

K. von Getz.

Egger-mellpasztilla gyorsan és biztosan hat köhögéssnél, rekedtségnél ényálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogueáriában. Doboza 50 kr. és 1 frt. (Próbadoz ára 25 kr.)

Fő- és széküldés raktár: Nádor-gyógytár Budapest.

Egger mellpasztilla csakhamar megszabadított, éjjen!

VI. Váci-körút 17. szám.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, bukácóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magóműveket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmagasabb hőmérsékleteket, valamint ifjkorú hűnők következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrerebajokat gyógyít a legújabb gyógyszer mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig: este 7-8 óráig. Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerkezelés is gondoskodva lesz.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacok

a legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgyvesztésbántalmaknál — húgyvesztégyulladások és folyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóbajok nélkül. — Pótlós használati utasítás minden megrendeléshez mellékelte. Egy adag ára, friss bajoknál 1 frt 60 kr., idült régi bajoknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolásért 25 kerral több, portó nélkül.

A valódi készítmények egyedüli megrendelési helye: Szt.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 33. Raktár: Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12. Sziveskedjék ezen hirdetéset kívánni és megörizni.

Mégis csak legjobb a **KÁVÉ és TEA** közvetlen a tengeri hajórol, **FRATELLI DEISINGER cégtől.**

A széküldés 5 kg-os zsákokban is. Árjegyzék bérmentve.

Már megjelent Jókai Mór: Öreg ember nem vén ember.

„Képzelt regény négy részben” című legújabb műve. Ára 1 frt 60 kr., mely összeg előleges beküldése esetén bérmentve küldetik. Kapható: a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülészeti doc, volt csás. kir. oszt. főorvos.

TITKOS BETEGSÉGEKET húgyvesztéseket és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierőt, magóműveket, a bukácóros utóbetegségeket, nőknél fehér-folyást, barmnyirofűtést, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a meggyógyítására egyéb orvosoknál és bőrbetegségeket gyógyít a legújabb és legbiztosabb, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.

Ugyanott megjelent és a szerzőnét: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEFSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelenő) némi betegségeket és ezek ésszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt. utóvétől mentes bérmentve vagy 50 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemü élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magóműveket. — IV. Húgyvesztés (trippa) és húgyvesztésküldések. — V. A bukácóros (syphilis). — VI. Fehér-folyás. — VII. Elgyengült férfierőt. — VIII. Női magótalanúság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főnényezője a prostitúció.

Magy. kir. államasvutak igazgatósága. Hirdetmény.

Szász-nyugot-osztrák magyar kótelek. (Pótlék életbe léptetése.) 1900. évi január hó 1-ével a fenti kótelekben érvényben levő II. rész díjszabás 6. és 8. füzetéhez a VII. ill. VI. sz. pótlékok lépnek életbe, melyekben a díjszabásokban töröndő osztrák állomások vannak felsorolva. Ezen pótlékok 4 fillért a részes vasutaknál kaphatók. Budapest, 1899. december 23-án. A magy. kir. államasvutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Eppen most jelent meg

A magyar színművészet

Szerkesztette: **B. Virágh Géza.**

Előszóval ellátta: **Rákosi Jenő.**

Gyönyörű díszmű 250 képpel.

A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

A karácsonyi könyvpiac legremekesebb és legérdekesebb új-donsága.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető: a szerkesztőnél, az „Ország-Világ” szerkesztőségében, Budapest, V., Hold-u. 7., továbbá a Budapesti Napló kiadóhivatalában, és valamennyi budapesti könyvkereskedésben.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetés.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság 1899. évi április hó 14-én tartott VIII-ik rendes közgyűlése által a társaság igazgatóságának adott felhatalmazás és kereskedelmiügyi m. kir. Miniszter ut 6 Nagyméltóságának 1899. évi december hó 31-én 88957/1899. sz. a. kelt magas engedélye alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a társaság 5 millió forintnyi alaptőkéje 6 millió forintra fölemeltetik, mely célból 1 millió forint névértékű 10.000 darab új részvény kerül kibocsátásra, a következők módjaitól kezdve:

1. Kibocsátatik 10.000 darab 100 frt (200 korona) névértékű, az 1900. évi osztalékról szóló szelvényekkel ellátott részvény 324 korona árfolyamon, mely részvények az 1900-ik üzletévtől kezdve vesznek részt a társaság nyereségében.
2. A régi részvényesek **elővételi joga** olyképp biztosítottik, hogy minden **öt** régi részvény, illetőleg élvezeti jegy bírkoza **egy** 324 korona árfolyamu új részvény átvételére jogosít.
3. Az elővételi jog gyakorlása 1900. évi január hó 8-tól bezárólag január hó 15-ig az angol-osztrák bank budapesti fióktelepének pénztáránál (V. Fűrész-utca 6. földszint) d. e. 9-12 óráig bejelentendő. Azok a részvényesek, kik ezt az elővételi jogot érvényesíteni kívánják, felhívtnak, hogy részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a fenti határidőn belül a jelzett helyen, kettős jegyzék mellett, — melyek ugyanott díjmentesen adtnak ki — bemutatásuk és minden új részvényről 324 koronát és a 200 korona névérték után 1900. január 1-étől számítandó 5%-os folyó kamatot lefizessenek. A régi részvények, illetőleg élvezeti jegyek az elővételi jog gyakorlását kiutintott lebélyegzés után azonnal visszaadtnak és az új részvények is azonnal kiszolgáltattnak.
4. Részjegyek nem adtnak ki.
5. Részvényesek, kik részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a jelzett határidőn belül be nem mutatják, elővételi joguktól elcsnnek és azt később nem gyakorolhatják.

Budapest, 1900. évi január hó 5-én.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság igazgatósága.

Minden szövegi beiktatása petít betűkből 2 kr. Címvel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

A PRO HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére

a kiadóhivatalban József-körút 18. számánál

valamint a következő dohány-társaságokban:

Breuer névűk, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesek-féle tőzsdé Pesti-tér.

Benda József, Andrásy-utca 50.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Saprunyi V., dohány-nagy-tőzsdé, Kerepesi-utca 1.

Deitch Miksa, Andrásy-utca 23.

Szántó Mór tőzsdéjében, Kecskeméti-utca 14.

Welzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Tisztviselő 34. Levele van. 5339

Földbirtokos Mátyas-tér 5/a. I. 13. E. T. 5532

Hivatalnok 30 jelölésnek levele van a kiadóhivatalban. 5533

Örök hűség. Esdré kérom azt, a ki ezen cím alatt közzéte meg a kapott kártyát, szíveskedjék a nevének két első betűjét és lakhelyét ezen cím alatt megírni, mert kissé kételkedem, vajon a köszönet nekem szó-e. H...a. 5537

Drága angyalom. Sajnos még mindig bizonytalanban élek, mert nagybácsim nem nyilatkozhatik még. Bármint legyen is kitarok, mert igazán szeret és rajong érted a Te kis Mindened. 2709

Angyal! Félek, nem tudom, hogy miért? Félek, hogy nem szeretsz meg úgy, mint szeretlek. S bár igazat kell, hogy adjak neked, mégis az, hogy az ész parancsait oly pontosan tartod be, azt mutatja, hogy az erősebb szívednél. De jól tesszél — így kell annak lennie. Én — oh én álmodozom: oly édes álmokat szővök, hogy azok, a melyek a jövődi, s emlékeim, a melyek a múlté, legrágóbb kincseim. Álmodozom arról az időről, midőn szívem és szerelem gazdag tárházának gyöngyét egyenkint lábaihoz rakhatom; midőn gátat törhet oly sokat sanjagartott szenvedélyem s végre én is boldog lehetek. Mert szeretlek, szeretlek jobban, mint valaha! Ugy egybeforrt az lényemmel, hogy nélkülözni nem tudnék, do nem is akarék. 5538

„Faust” Igaz a mit mondasz, vagy csak próba? Határtalan csak a szerelem legyen, ne annak megpróbáltatása. Ha igaz, mond határozottan. Istenem.....? 5535

Orch. J6 reggeit. A levél várja. 5541

Pénzkölcsönt földbirtokosoknak, háztulajdonosoknak, katonatiszteknek, hivatalnokoknak, nagybirtokosoknak, kereskedőknek gyorsan követték. „Gyors” jelige alatt a kiadóhivatalban. 5442

Kisasszony.

ki az elemi osztály tanfolyamainak tanításában valamint a nevelésben jártas és jó évi bizonyítványokkal rendelkező azonnali delután alkalmatást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2704

Körorvosi állás

van üresedésben Csöglén (Veszprém megye) járvédelemző kényelmes állás jómódu magyar nép közt. Bővebbet az ottani gyógyszerészől. 5536

Pedálos cimbalom

remek kivitelű, gyönyörű hangu, olcsó áron megvásárolható Schneller Sándornál (Akáca-utca 41. II. emelet 14.) 2712

Ritka alkalom.

Finom ebédlő, haló, előszoba és könyvherendézések, művészeti alajestmények, olcsón eladandók. Dob-utca 24. ajtó 5. 5531

Zsidó szeminarista elvállal

conditio elemi osztály és gymbanosi tantárgyak tanítására. Szerény igényű, esetleg ellátásért. Szives megkereséseket „Szeminarista” alatt a kiadóhivatal továbbít. 5529

Cimbalom

uj, finom pedálos, mahagoni, igen olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5534

Urinőhöz keresetek

tetik társalkodónak. Cim a kiadóhivatalban. 5540

Ostályorsjegyek

gyűjtője 200, 300, 400, 500 esetleg 600 darab sorsjeggyel a jövő 6-ik sorsjátékot kezdve megvételre kerestetik. Ajánlatok, a sorsjegyek beosztásának megemlékezésével közvetlen eladók S. U. alatt a kiadóhivatalba kértetnek. 2710

Elegáns ruhákat készít

kitűnő szabóné méréseket díjazásért. Cim a kiadóhivatalban. 2711

Jókat

100 kötetes nemzeti diszkidatás, „Pallas Lexikon”, „Millennárius Magyar Nemzet” és a „Nagy Képes Világtörténelmet”, diszmuveket olcsó havi részletre lehet beszerezni. Ajánlatokat „Olcsó részlet” címen a kiadóhivatal továbbít. 5362

Disznóhús

minden nap friss vágás kocsonyánus egy kiló 20 kr., 10 kiló 1 frt 80 kr., disznómáj egy kiló 15 kr., 10 kiló 1 frt 20 kr. Kapható Perlesz gyárban IX. ker. Soroksári-ut 17. gázgyárral szemben.

Jól jövedelmező m. kir. szabadalom

azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5528

Egy jó forgalmu cukrászda,

a főváros legélénkebb helyén, kitűnő nyári üzlet, elegáns berendezés, más vállalat miatt azonnal jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5512

Kossuth Lajos életnagysága

kitűnő mellékpe (kézfestés) díszes aranyozott keretben 60 frt-ért eladó. Megtekinthető a lap kiadóhivatalban. 2685

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő,

ki a könyvelést egy nagyobb üzletben önállóan végezte, kitűnő irással bír állást keres. Cime a kiadóhivatalban. 2705

Cipők

50 kr. heti részletfizetéssel mérték után kapható Welsz és Stein cipőgyárakos Király-u. 28. I. em. 5347

ERÉNYI-féle

javított fiakkorper remek nagy dobozban 50 kr.-ért kapható köhögés, nehézlégzés, burutos náthákkal ellen. 8929

Köhögésnél,

rekedségnél vegyen 20 kr-ért Rétváry-féle pemete-cipőket.

Kerona érték

„korona fillér”, „kor. fill.” Kronenwährung kapható Bienenstock Lipót és fánál bélyegzőgyár, Budapest, Deák Ferenc-utca 17. Darabja 1 korona.

Egy óvadékképes ember,

ki egy nagyobb biztosító intézetnél mint pénzbeszedő alkalmazva volt, pénzbeszedő, raktárnok vagy hasonló bizalmi állást keres. Óvadék 1000—1500 forintig. Cim a kiadóhivatalban. 2708

Cimbalom

pedálos, hangjegy- és gyertyatartóval, kitűnő hangu díszes szalonhangszer (180 frtos) jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5509

Üzlethelyiség

a főváros legélénkebb helyén azonnali eladó. Ugyanott egy kis ház eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2600

Szörmesnapkák,

barétek, muffok elkészítését és béléseket mér sékelt árban elvállalom Lovelicket „G. S.” jelleggel a kiadóhivatal továbbít (ugyanott a cím is megtudható). 2671.

Egy jó forgalmu dohányüzem

kerestetik megvételre. Átirás a verő dolga. Közzététők kizárva. Ajánlatok „W. J.” jelleggel a kiadóhivatalba kértetnek. 2687

Irodaszolgái

vagy portási állást keres egy 29 éves erőteljes fiatal ember, ki iv. minőségben már több évig alkalmazva volt, a fővárosba 15 éve van és nagy ismeretességgel s legkitűnőbb bizonyítványokkal bír. Cime a kiadóhivatalban. 2699

Házmasternek

ajánlunk egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2712

Ostályorsjegyek

üzlet. Egy kollekтура 2—400 darabig betegségek miatt azonnal eladó, a hatodik játékra átvehető, végkörel vagy a nélkül. Ajánlatokat „G. H.” jelleggel a kiadóhivatalba kérek. 5213

Elegánsan

butorozott utcai szoba külön bejárattal, a Kerepesi-úton, a Nemzeti színház közelében 1—2 urnak azonnal vagy január elsejére kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2642

Vadászfegyver

két darab alig használt Lancaster 16-os egyik Papper, a másik igen finom kézi munka olcsó árban eladó. Megtekinthető a tulajdonosnál, cime a kiadóhivatalban. 5473

Tőzsdének

alkalmas helyiséget keres kibérelés céljából. Ajánlatot kérek „Tőzsdé” elige alatt a l. phoz.

Böhányi tőzsdében

ajánlunk csinos ügyes lény, ki már iv. minőségben elég jártas. Cim a kiadóhivatalban. 2706

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Tehervonatnál a személyszállításhoz pénteki napokra való korlátozása. A Brassó állomásra délután 2 óra 10 perccel érkező 581. sz. tehervonat, mely jelenleg naponta közlekedik személyszállítással, f. hó 15-ike után csak a pénteki napokra fog személyeket szállítani. Budapest, 1900. jan. 4. Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Az ezidő szerint Kecskemétről reggel 6 óra 10 perccel induló és Budapest ny. p. újárda d. e. 8 óra 45 perccel érkező 713. sz. személyvonat f. évi január hó 15-iké kezdve Pétegyháza állomárról kiindulva fog közlekedni a honnét reggel 5 óra 37 perccel fog indulni. Egyidőjűleg a Kis-Kunmajsára reggel Pétegyháza közlekedő 6411. sz. vonats vonat 20 perccel korábban indítatik, azon célból, hogy Pétegyháza a csatlakozást a 713. sz. vonathoz Budapest felé előzje. Budapest, 1900. jan. 5. Az igazgatóság. Utánnyomás nem díjaz.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

Csek az összes munkára

telt ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 10.000, azaz tízezer forint koroná bántenhatároz koroná bántenhatároz teendő le a magy. királyi államvasutak főpénztárnál (Andrásy-utca 75. szám, földszint) akár kézzel, akár állami létekre alkalmas értékpapirokban.

A bantápnézről szóló

letéjegy az ajánlatok nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árforlyam szerint számíthatnak, de névértékem felül számítás nem véthetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött

ajánlatok és bantápnézok nérti véleményvel állandók fol. Budapestben, 1900. évi december hóban. Az igazgatóság

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

Csek az összes munkára

telt ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 10.000, azaz tízezer forint koroná bántenhatároz koroná bántenhatároz teendő le a magy. királyi államvasutak főpénztárnál (Andrásy-utca 75. szám, földszint) akár kézzel, akár állami létekre alkalmas értékpapírokban.

A bantápnézről szóló

letéjegy az ajánlatok nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árforlyam szerint számíthatnak, de névértékem felül számítás nem véthetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött

ajánlatok és bantápnézok nérti véleményvel állandók fol. Budapestben, 1900. évi december hóban. Az igazgatóság

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

200—300 korona

havasontki jövedelemre tehetőnek szert intelligens megjelenésű és jó beszédes képességgel bíró urak (hölgyek.) Bővebb felvilágosítás nyarható Budapest, IV., Váci-utca 2. II. em. 1. minden hétköznap 10—12 között. Vidéki jelentkezők levélbeli felvilágosítást kapnak.

Alkalmas ajándékok

kaphatók Budapest, IV. k. Karoly-körút 28. sz. LÖWY PAULA az „arany forrás”-hoz címzett éra- és éskész-kereskedésben:

Nikkel-remontőr órák 1 frt 90. Valódi svájci nikkel-remontőr órák 2 frt 90. Fekete acél órák 3 frt 25. Ezüst-remontőr órák 4 frt 50. Tula-remontőr órák dupla fedélű 6 frt 90. Tallérozott órák 4 frt 75. Arany női remontőr órák 9 frt 90. 14 karat arany férfi remontőr órák 17 frt 60. 14 karat arany fülbevalók 1.80. 14 karat tömör aranygyűrűk 2 frt 75. Nyakláncok, csinos szívek, inga- és ébresztőórák izléses kivitelben olcsón számíthatnak. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek. Minden óráért 3 évi jótállás.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

Csek az összes munkára

telt ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 10.000, azaz tízezer forint koroná bántenhatároz koroná bántenhatároz teendő le a magy. királyi államvasutak főpénztárnál (Andrásy-utca 75. szám, földszint) akár kézzel, akár állami létekre alkalmas értékpapírokban.

A bantápnézről szóló

letéjegy az ajánlatok nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árforlyam szerint számíthatnak, de névértékem felül számítás nem véthetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött

ajánlatok és bantápnézok nérti véleményvel állandók fol. Budapestben, 1900. évi december hóban. Az igazgatóság

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

Csek az összes munkára

telt ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 10.000, azaz tízezer forint koroná bántenhatároz koroná bántenhatároz teendő le a magy. királyi államvasutak főpénztárnál (Andrásy-utca 75. szám, földszint) akár kézzel, akár állami létekre alkalmas értékpapírokban.

A bantápnézről szóló

letéjegy az ajánlatok nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árforlyam szerint számíthatnak, de névértékem felül számítás nem véthetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött

ajánlatok és bantápnézok nérti véleményvel állandók fol. Budapestben, 1900. évi december hóban. Az igazgatóság

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak igazgatósága nyilvántartásba vette az alábbi pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztelt feltételek, Budapesten, a magy. királyi államvasutak igazgatóság igazgatóságának ügyosztályán (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be a Budapesti igazgatósági építési osztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok 50 krajcáros, az ajánlat mellékelni irvenkint 15 krajcáros béléssel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat a debreceni felvételi épület létesítésére.”

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezső középiskolai tanár ur vezetésével

uj magyar és német nyelvű gép- és gyorsírási

tanfolyamot nyit. Jelentkezőket felvesz a

„YOST” írógép

részvétel-nyitvány Erzsébet-körút 9—11. New-York palota

Uri Havelock 7 frotól,

Női Havelock 9 frotól,

Fiu Havelock 4 frotól,

Leány Havelock 5 frotól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold, lodenruha-specialista

BECS, IX. Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

A tantók egylete házának az osztr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállítója.

LODEN 12.000

LODEN 12.000

LODEN 12.000

LODEN 12.000

LODEN